

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΥΡΙΑΝΩΝ

Έτος Ιδρύσεως 1900

ISSN 2241 - 9497

Τριμηνιαίο Περιοδικό
Από την Ηλεκτρονική Έκδοση
01/10/15 - 31/12/15

Τεύχος 79

Ο Πρόεδρος και τα μέλη του Δ.Σ
Σας Εύχονται Χρόνια Πολλά !

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΥΡΙΑΝΩΝ

Έτος Ιδρύσεως 1900

Πατριωτικό - Πολιτιστικό - Φιλανθρωπικό Σωματείο

3ης Σεπτεμβρίου 56

5ος Όροφος

10433 Αθήνα

Τηλ & Φαξ : 210 82 26 785

E-Mail : nisosyros@gmail.com

: nisosyros@synd.gr

Ιστοχώρος : www.synd.gr

Ηλεκτρονική Διαδικτυακή Έκδοση

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΣΥΡΙΑΝΩΝ

Ενημερωτικό Περιοδικό

Έτος 21ο - Τεύχος 79

ΟΚΤ – ΝΟΕ- ΔΕΚ 2015

ISSN 2241 - 9497

Υπεύθυνος Έκδοσης

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΑΦΙΑΣ

Πρόεδρος Συνδέσμου

Δημιουργία - Ενημέρωση

Κώστας Ν. Παπαπολίζος

Συνεργάτες παρόντος τεύχους αλφαβητικά

Δημήτρης Βόϊκος

Θάνος Γ. Θραψιάδης

Μαίρη Καραμήτσου

Νινέττα Κοντογεώργη

Τάκης Κυριτσόπουλος

Στέλιος Παπουτσάς

Ανδρέας Γ. Πασσάς

Μαρία Ρώτα

Νίκος Σαλίβερος

Ελεονώρα Σαρρή

Ελένη Χατζίρη

Δακτυλογράφηση Κειμένων

Ελένη Ανδρικοπούλου

ΚΝΠ/-

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Τα ευυπόγραφα [κείμενα](#) εκφράζουν τις προσωπικές και μόνο θέσεις των [συνεργατών](#) συγγραφέων τους και συνεπώς δεν απηχούν τις θέσεις του εντύπου μας, το οποίο όμως διατηρεί το δικαίωμα να τα τροποποιεί όταν αυτό κριθεί αναγκαίο.

Φωτογραφία εξωφύλλου προσφορά από την κ. Ελεονώρα Σαρρή

Η Σύρος τιμά τον Άγιο Νικόλαο τον προστάτη των ναυτικών

Από τη Μαρία Ρώτα

Ο Άγιος Νικόλαος ήταν και είναι ο βιγλάτορας των ωκεανών, ο προστάτης και οδηγός των ναυτικών στα μακρινά και γεμάτα κινδύνους ταξίδια. Η πίστη στη θαυματουργή δύναμη του Αγίου έκανε το όνομά του πολύ αγαπητό στο λαό και ιδιαίτερα στον κόσμο των ναυτικών. Οι εικόνες του είναι γεμάτες αφιερώματα από τα τάματα όσων κινδύνευαν. Σε γιαλούς και σε λιμάνια, ακόμη και σε κατσάβραχα ορθώνονται ναοί και ξωκλήσια, αφιερωμένα στο όνομά του.

Δεν υπάρχει πλεούμενο μικρό ή μεγάλο που να μην υπάρχει η εικόνα του ... «Αγιοθαλασσίτη» στην πιο τιμητική θέση, στο θάλαμο του Κυβερνήτη του πλοίου, μα και στις καμπίνες των ναυτικών, φυλαχτό από τους δικούς τους. Πολλά καράβια, έλεγε ένας παλιός καπετάνιος, έχουν στην πλώρη και στην πρύμη το όνομά του, παρακαλώντας τον: «να γίνει ο Κυβερνήτης και ο προστάτης αυτού του πλοίου...»

Άπειρες είναι οι παραδόσεις για τα κινδυνεύοντα καράβια που έσωσε από την τρικυμία και γλύτωσε τους ναυαγούς από βέβαιο πνιγμό. Η άγια επιβλητική μορφή του δίνει ελπίδα και πίστη για την αντιμετώπιση με θάρρος και ψυχραιμία τις δυσκολίες της ζωής.

Στις δύσκολες ώρες της τρικυμίας η παράκληση των θαλασσινών είναι αυθόρμητη στον αόρατο σωτήρα του πλοίου: Άγιε Νικόλα, βοήθα μας! Άγιε Νικόλα στο τιμόνι! Κι ένα νησιώτικο ποίημα πιστοποιεί την παράκληση των ναυτικών και την πίστη στο Άγιο: «Στην πλώρη κάθεται ο Χριστός, στη μέση η Παναγία και πίσω στο τιμόνι του κάθεται ο Αη Νικόλας»

Ο θαλασσογράφος Ανδρέας Καρκαβίτσας, σ' ένα διήγημά του περιγράφει τον Άγιο Νικόλαο να επιστρέφει στον Παράδεισο με την γενειάδα του θαλασσόβρεχτη και με τα ρούχα του να στάζουν αρμύρα. Είχε γυρίσει από την διάσωση ενός κινδυνεύοντος πλοίου εκεί κάτω στην Μπαρμπαριά. «Άγιε Νικόλα σώσε μας...» ήταν η παράκληση των ναυτικών. Και το πλοίο σώθηκε. Κι αυτό το θαύμα οι ναυτικοί δεν το ξέχασαν ποτέ και πάντα ευχαριστούσαν και τιμούσαν τον ... «Άγιο των θαλασσών!» όπως τον ονόμασαν με απόλυτη ευσέβεια.

Ο Άγιος Νικόλαος λατρεύεται από τους θαλασσινούς, αλλά του έχουν ιδιαίτερο σεβασμό και οι στεριανοί. Πόσες φορές ζητούσαν οι Χριστιανοί τη βοήθειά του στα χρόνια της Τουρκοκρατίας. Έτσι ο Άγιος έρχεται βοηθός σε στεριές και σε θάλασσες. Και ο Ρωμανός ο μελωδός υμνολογεί έξοχα το ότι ο Άγιος φροντίζει τον άνθρωπο όπου κι αν είναι: «... τους μεν εν θαλάσση, τους δε εν τη γη, ον διαλείπεις σώζων εκάστοτε, ως έχων το δύνασθαι» Δυναμώνει την πίστη των ναυτικών, των ξενιτεμένων και ταξιδευόντων για να αντιμετωπίσουν θαρραλέα τις τρικυμίες της ζωής, της θάλασσας, ακόμη και της ξενιτιάς. Τον θαυματουργό Άγιο Νικόλαο που είναι ζωντανό υπόδειγμα ζωής, η εκκλησία θεωρεί ότι είναι: «κανόνας πίστεως, εικόνα πραότητας και εγκρατίας διδάσκαλος...» προστάτης των θαλασσινών και υπερασπιστής της Χριστιανικής θρησκείας.

«Ο Αγιοθαλασσίτης»

Έτσι θέλησαν να τον αποκαλούν στην Λυκία, μια παλιά πόλη της Μικράς Ασίας. Εκεί γεννήθηκε το 250 μ. Χ. ο «Αγιοθαλασσίτης» Νικόλαος με γεννήτορες τους ευσεβείς Επιφάνιο και Νόνα. Σπούδασε στην Ξάνθο και εγκαταστάθηκε στα Μύρα, όπου έγινε επίσκοπος Μύρων. Εκεί ίδρυσε πτωχοκομείο, νοσοκομείο και άλλα ιδρύματα. Προσέφερε πολλά στους ανθρώπους. Κατά τον Άγιο Νεόφυτο τον Πρεσβύτερο, ο Άγιος Νικόλαος ήταν: «ο συμπαραστάτης των θλιβομένων, η τροφός των πεινασμένων, ο στηλιτευτής των αλαζόνων, ο φίλος της σωφροσύνης, ο πατέρας των ορφανών, το φώς των ευρισκομένων στο σκότος, το καταφύγιο των ενδεών ανθρώπων και η δόξα των Χριστιανών»

Ο προστάτης Άγιος

Αυτός ήταν ο Άγιος των θαλασσών, των караβιών και ο συμπαραστάτης των θλιβομένων ανθρώπων, στις 6 Δεκεμβρίου 330 μ. Χ. στα βαθιά γεράματα έκλεισε τα μάτια του και έγειρε πανέτοιμος για το δικό του ταξίδι. Αυτός ο «Αγιοθαλασσίτης» απέκτησε με την υπομονή του και την ταπείνωση τα υψηλά. «Εκτήσω τη ταπείνωση τα υψηλά, τα πτωχεία τα πλούσια».

Κοιμήθηκε και ετάφη σε μεγαλόπρεπο τάφο κοντά στην Ιερή Μητρόπολη των Μύρων. Και... η γραφή: «Του Παναγίου πνεύματος μυροθήκη υπάρχων ως έαρ μυρίζεις ευφρόσυνον...» ερμηνεύει ότι από το σώμα του ανέβλυζε ιαματικό μύρο. Έτσι ονομάστηκε: Άγιος Νικόλαος ο Μυροβλήτης.

Ανυπολόγιστα είναι τα θαύματά του για να μας διδάσκουν: «... την των πραγμάτων αλήθειαν». Όπως γράφουν τα ιστορικά κείμενα, κατά το 1081 επί Αλεξίου Α' του Κομνηνού και Πατριάρχου Κων/πόλεως Νικολάου Κυρδινιάτη, έγινε καταδρομή των Ελλήνων από Ισμαηλίτες και έσφαζαν τους Χριστιανούς. Καταστράφηκαν τόποι και χωριά της Ιωνίας, όπως και τα Μύρα της Λυκίας όπου εκεί βρισκόταν το Πάνσεπτο Λείψανο του θαυματουργού Αγ. Νικολάου. Τότε έγινε και η μεταφορά των λειψάνων του από τα Μύρα στο Μπάρι της Ιταλίας. Κατά τα γραπτά κείμενα οι άνθρωποι που χρησιμοποίησαν το πλοίο για να μεταφέρουν το σκήνωμα του Αγίου, μεταμφιέστηκαν σε εμπόρους για να ξεφύγουν από τους εχθρούς των Χριστιανών.

Τα λείψανα φιλοξενήθηκαν στον ναό του Τιμίου Προδρόμου και μετά λίγα χρόνια μετακομίσθηκαν στον καινούργιο ναό του Αγίου Νικολάου,

Το 1901 καθιερώθηκε επίσημα προστάτης Άγιος του Πολεμικού Ναυτικού και γιορτάζεται στις 6 Δεκεμβρίου με επίσημη μεγαλοπρέπεια και ιδιαίτερα στα νησιά που ζητούν οι ναυτικοί την προστασία του.

Η Σύρος τιμά τον Άγιο κάθε χρόνο και με λειτουργία στον Ναό του και τα σημαιοστολισμένα πλοία σφυρίζουν τιμώντας τη μνήμη του.

Την φετινή χρονιά ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Προκόπης Παυλόπουλος επισκέφθηκε το νησί μας τιμώντας τον Άγιο των θαλασσών. Οι εκκλησίες, όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά παντού στον κόσμο, είναι γεμάτες αφιερώματα και αναθήματα από τους πιστούς Χριστιανούς,

Πάντα θυμόμαστε ότι εμείς οι Έλληνες, ιδιαίτερα οι νησιώτες, δεν ξεχνάμε τη ναυτική μας παράδοση και τον Άγιο που προστατεύει τους ναυτικούς.

Η ψηφιδωτή εικόνα είναι στη Μονή Σταυρονικήτα στο Άγιο Όρος. Την εποχή της εικονομαχίας οι καλόγεροι την έριξαν μ' ένα δίχτυ στη θάλασσα. Όταν την ανέσυραν ένα στρείδι ήταν κολλημένο στο μέτωπο.

Ο υπέρλαμπρος Ι. Ναός του Αγίου Νικολάου στη Σύρο

ΕΥΡΩΠΗ

ΕΝΑΣ ΜΥΘΟΣ ΓΕΜΑΤΟΣ ΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΡΟΜΑΝΤΙΣΜΟ

Από τη Μαρία Ρώτα

Η Ευρώπη είναι μια από τις έξι ηπείρους της υδρογείου. Σε έκταση, όπως λένε και γράφουν οι ειδικοί, είναι η πέμπτη από τις έξι, κατά τι μεγαλύτερη από την Αυστραλία. Υπολογίζεται ότι έχει επιφάνεια 10.802.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα και ο πληθυσμός της πρέπει να είναι, σήμερα, πάνω από 600 εκατομμύρια.

Αυτά είναι στοιχεία που έχουν μελετηθεί και δημοσιεύτηκαν πριν από 15 χρόνια.

Έγραφαν, τότε, ότι η πυκνότητα του πληθυσμού της είναι διπλάσια του πληθυσμού της Ασίας και οκταπλάσια εκείνης της Αφρικής. Έγραφαν ακόμη ότι σε σύγκριση προς τις άλλες ηπείρους, έχει πληθυσμό που είναι κατανομημένος σχεδόν ομοιόμορφα, αφού βέβαια αυτή η ήπειρος δεν έχει ερήμους ή άλλα αρνητικά εδάφη για να κατοικήσουν οι άνθρωποι, ούτε κλίμα στο βορά και στον νότο που θα μπορούσε να φέρει μεγάλες καταστροφές.

Βέβαια αν μην ξεχνάμε τις εκρήξεις των ηφαιστείων που πριν από κάποιους αιώνες δημιούργησαν σημαντικές καταστροφές σε πόλεις, πεδιάδες και ορεινές περιοχές.

Παράλληλα, η Ευρώπη είχε την τύχη να κατοικείται από φυλές που κατάγονταν από το βορά και από τη μεσόγειο. «Οι μεγάλοι αυτοί φυλετικοί τύποι της Ευρώπης αποτέλεσαν την βάση των σημερινών διακεκριμένων οπωσδήποτε λαών ευρισκομένων σε στενή αλληλεπίδραση μεταξύ των». Γράφει ειδικός επιστήμων, ιστορικός και Ακαδημαϊκός. Εντυπωσιάζει το γεγονός ότι Έλληνες και ξένοι ιστορικοί έχουν κοινή θέση όσον αφορά τα ιστορικά γεγονότα που αφορούν την Ευρώπη, αλλά και όλοι αποδέχονται τα όσα μας περιγράφει η Ελληνική Μυθολογία για την ... ταυτότητα της Ευρώπης.

Η Ιστορία στην Αρχαιότητα

« Η ιστορία της Ευρώπης είναι η ιστορία ενός ενιαίου πολιτισμού, ο οποίος έχει αρχίσει από την Ελλάδα! Η Ελληνική αρχαιότητα διέσωσε την Ευρώπη από τον Ασιατικόν κίνδυνον, ενώ ο Μέγας Αλέξανδρος μετέφερε τον ελληνικόν πολιτισμόν εις τα βάθη της Ασίας ...». Για τον Ηρόδοτο (5^{ος} αι.π.χ.) η λέξη Ευρώπη ξεκίνησε από τους Έλληνες και είναι κάτι περισσότερο από την Ελλάδα. Είναι το σύνολο των χωρών, οι οποίες απειλήθηκαν από την επεκτατική πολιτική των Περσών αλλά σώθηκαν από τον Αλέξανδρο (334-323 π.χ.)... Η ιστορία της Ευρώπης δεν είναι απλά μεγάλη, είναι μεγίστη !!! Αν ασχοληθούμε σε αυτό το κείμενο με τον μύθο της Ευρώπης, όπως τον περιγράφει η Ελληνική Μυθολογία.

Ευρώπη - Η αγάπη του Δία

Ήτανε, λέει, στις όχθες της Συρίας ένας βασιλιάς που λεγόταν Φοίνικας ή Αγήνορας και κόρη του ήταν η Ευρώπη. Μητέρα της ήταν η Τηλεφάεσσα, (που σημαίνει αυτή που έχει ωραία όψη). Η νεαρή Ευρώπη, ήταν όπως λέει ο μύθος πανέμορφη! Είχε

βγει μια μέρα με τις φιλενάδες της στους ανθισμένους αγρούς, εκεί κοντά στη γαλάζια θάλασσα και διασκεδάζαν μαζεύοντας λουλούδια και πλέκοντας ωραία στεφάνια. Τραγουδούσαν τα κορίτσια, ένοιωθαν χαρούμενα και... νάσου περαστικός ο Δόν Χουάν -Ζευς. Είδε τη μικρή Ευρώπη και μурλάρθηκε. «...κατελήφθη αιφνιδίως υπό έρωτος». Ο Δίας σκέφτηκε την απαγωγή και μάλιστα με τρόπο πονηρό. Μεταμορφώθηκε σε Ταύρο. Αλλά ένα ταυράκι , κούκλα. Ζωηρό, τσαχπίνικο, παιγνιδιάρικο και το κυριότερο με αναπνοή που μύριζε λεβάντες. Ζύγωσε το ταυράκι τα κορίτσια, έκανε και χαδάκια τρελλαθήκανε τα κορίτσια.

-Άχ, τι ωραίο... το χάιδεψε η Ευρώπη, γονάτισε το ταυράκι στα πόδια της τρελλαίνεται η μικρή. Παιχνίδια λοιπόν με τον Ταύρο, κάθεται και στη ράχη του η Ευρώπη ,αισθάνεται ότι είναι ευγενικό ζώο και περνάει στο κεφάλι του στεφάνια με λουλούδια και καλεί τα κορίτσια, τις φίλες της να ρθούν κοντά της, να νέβουν κι εκείνες στη ράχη του Ταύρου. Και... ξαφνικά, όπως την είχε στη ράχη του τη μικρή, φεύγει σαν αστραπή και τρέχει στη θάλασσα. Η Ευρώπη τα 'χασε. Και όπως γράφει ο Νίκος Τσιφόρος στο βιβλίο του «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ»,αλλά με χιούμορ: «...και γαντζώνεται από τα κέρατα του, μην πέσει και σκοτωθεί το κορίτσι, κι ο Δίας (αυτό το δαμάλι) αμολιέται στη θάλασσα και από πίσω τρέχουνε Τρίτωνες και Νεράιδες, με γέλια και χαρές και η Ευρώπη έχασε το μπούσουλα.

Καλέ, ταύρος είναι αυτός ή αεριοθούμενο ; σκέφτηκε.

Σε λίγο φτάνουνε στην Κρήτη . Οι εποχές βλέπανε το Δία που ερχόταν, πήγαν στη σπηλιά, Δικταίο τα λέγανε, κι ετοιμάζουνε νυφικό κρεβάτι από λουλούδια .Ο Δίας μόλις και έφτασε στη σπηλιά... ξανάγινε Δίας. Η μικρή τρελλάθηκε : Εσείς αυτοπροσώπως ; Ναι, γλύκα μου της απάντησε . Αλλά ξέρετε, είπε η μικρή .Πολύ του άρεσε του Δία η μικρή και φυσικά συνετελέσθη η ένωση του με την νεαρή από την Τύρο ή τη Φοινίκη».

Η Ευρώπη γέννησε τρεις γιους. Τον Μίνωα, τον Ραδάμανθυ και τον Σαρπηδόνα. Αυτοί ανατράφηκαν υπό την προστασία του Αστερίωνα που ήταν ο βασιλιάς της Κρήτης και αργότερα έγινε ο επίσημος σύζυγος της ερωμένης του θεού Δία.

Είναι πολλές οι κρητικές εορτές που γίνονταν τότε στο νησί και είχαν πάντοτε σύμβολο τον ταύρο . Και φυσικά παντού στην Κρήτη, σε κάθε ανασκαφή, βρίσκεται σε αγγεία ή οροφωγραφίες η εικόνα του νεαρού που ιππεύει τον ταύρο.

«Η Ευρώπη με το ευρύ βλέμμα και το πλατύ πρόσωπον -Ευρύ-ωπος» όπως θέλει ο Ησύχιος. Με αυτό το όνομα της όμορφης κόρης που ερωτεύθηκε ο Δίας, «βαφτίστηκε» η πέμπτη από τις έξι ηπίρους του πλανήτη. Το όνομα λοιπόν Ευρώπη ήρθε από την Ασία, στην Ελλάδα και φυσικά στην Κρήτη.

Υ.Γ. Παρατηρήστε αγαπητοί αναγνώστες το δίδυμο κέρμα της Ελλάδας. Στη μια πλευρά του έχει την ήπειρο της Ευρώπης και στην άλλη πλευρά παρουσιάζει την Ευρώπη καθισμένη στη ράχη του ...ταύρου, δηλαδή του Δία.

Η αρπαγή της Ευρώπης του Γάλλου Νικολά Κοϊπέλ (17ος αιώνας)

Η αρπαγή της Ευρώπης. Παλαιό ψηφιδωτό

Δίευρω με την αρπαγή

Η αρπαγή της Ευρώπης – Άγαλμα στη Χάγη

ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΗ ΠΟΛΗ ΤΟΥ ΕΡΜΗ – Πως φτάσαμε στην ίδρυση του Λυκείου Ελληνίδων Σύρου

Ομιλία του δικηγόρου Θάνου Γ. Θραψιάδη κατά την έναρξη των εορταστικών εκδηλώσεων για τα 100 χρόνια από την ίδρυση του Λυκείου Ελληνίδων Σύρου.

Η Ερμούπολη υπήρξε μια πόλη-φαινόμενο. Μέσα από τις στάχτες της επαναστατημένης Ελλάδας, σχεδόν από το πουθενά, ξεφύτρωσε ένα αστικό κέντρο, μια ευρωπαϊκή, κυριολεκτικά, πόλη, στο μέσο του Αιγαίου..

Σκεφτείτε το: μια πόλη φτιάχτηκε σε τόσο λίγο χρόνο, όσο θα χρειαζόταν, σε άλλες περιπτώσεις να φτιαχτεί ένα και μόνο οικοδόμημα. Τόση μαζική και συγκεντρωμένη ενέργεια, σε καιρό ειρήνης, δύσκολα, φαντάζομαι, θα μπορεί να επιδειχθεί στα νεώτερα χρόνια, όχι μόνο σε πανελλήνιο, αλλά και σε διεθνές επίπεδο..

Αυτή η πόλη και το νησί μας, η Σύρα έγιναν, λοιπόν, το κέντρο του Αιγαίου:

Στο λιμάνι της Ερμούπολης άραζαν τα πλοία τόσο από την Ευρώπη, καθ' οδόν προς Κωνσταντινούπολη, Σμύρνη και Οδησό, όσο και προς τα λιμάνια της Μεσογείου, Τεργέστη, Νάπολι, Μασσαλία..

Το γραφείο της Eastern Telegraph Company διατηρούσε εκατό αγγλομαθείς τηλεγραφητές για να εξυπηρετούν τις ανάγκες του εμπορίου και της ναυτιλίας.

Η νεοκλασική αρχιτεκτονική, το επιβλητικό δημαρχείο, οι λέσχες, οι μεγαλοπρεπείς εκκλησίες και τα μεγαλοαστικά αρχοντικά έκαναν το ευρωπαϊό επισκέπτη να αισθάνεται τόσο οικεία, ώστε, πολλοί ήταν εκείνοι, που αποφάσιζαν να μετακομίσουν εδώ, ασκώντας, με μεγάλη, μάλιστα, επιτυχία, τις εμπορικές τους δραστηριότητες, χωρίς να παραμελούν -καθόλου, μάλιστα- και την έντονη κοινωνική τους παρουσία..

Ήδη, από την πρώτη, κιόλας, περίοδο της ίδρυσής της, φυσάει ένας άνεμος πνευματικής ανησυχίας.

Καθώς ο νέος οικισμός με τα πλεονεκτήματά του συγκεντρώνει τους διαπρεπέστερους πνευματικούς ανθρώπους της εποχής και οι πλούσιοι μεγαλέμποροι, έλληνες και ξένοι, δημιουργούν πολύ σύντομα ένα κύκλο ατόμων με ευρωπαϊκή μόρφωση, είναι φυσικό, να περάσουν και να καθιερωθούν, σαν τρόποι ζωής της καινούργιας πόλης, οι συνήθειες και τα θεάματα της Δύσης.

Στο κοινωνικό status, η παρουσία της γυναίκας διαδραματίζει ένα ρόλο πιο ενεργό από αυτόν της μέσης ελληνίδας της εποχής εκείνης, αφού ακολουθεί τις επιταγές της δυτικής νοοτροπίας, χωρίς, ωστόσο, αυτό να σημαίνει ότι από το νησί μας ξεκίνησε κάποιου είδους επανάσταση για την χειραφέτηση των γυναικών.

Ξεφυλλίζοντας τις δέλτους της μικρής αλλά σημαντικώτατης ιστορίας μας διακρίνουμε σπουδαίες προσωπικότητες γυναικών, λιγώτερο η περισσότερο

γνωστών, που σημάδεψαν την κοινωνία μας με τις δράσεις τους και πρέπει να αναφερθούν. Ας ξεκινήσουμε με την ανδριώτισσα Ευανθία Καϊρη, μια μεγάλη ελληνίδα λογία, ένα από τα φωτεινότερα μυαλά της μετεπαναστατικής Ελλάδας αδελφή του μεγάλου φιλοσόφου Θεοφίλου Καϊρη.

Η Ευανθία Καϊρη, που έζησε και δραστηριοποιήθηκε στην Σύρο, λοιπόν, υπήρξε η συγγραφέας της περίφημης τραγωδίας «ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ», εμπνευσμένης από την ηρωική έξοδο του Μεσολογγίου, που αν δεν υπήρξε το πρώτο, ήταν από τα πρώτα έργα που παίχτηκαν στην Ερμούπολη από ερασιτεχνικό θίασο, που δημιουργήθηκε και σίγουρα οι θεατρικές παραστάσεις, που έδωσε τότε, υπήρξαν οι πρώτες αξιόλογες, που παρουσιάστηκαν στην ελεύθερη Ελλάδα..

Ο ερασιτεχνικός αυτός θίασος, δυστυχώς, σχετικά γρήγορα, διαλύθηκε, όμως, αργότερα, μεγάλος αριθμός ερασιτεχνών, που προερχόντουσαν από καλές οικογένειες, προσφέρθηκε να βοηθήσει τους πρώτους θιάσους που παρουσιάστηκαν στην Ερμούπολη αυτήν την εποχή.

Μέσα σ' αυτούς, ίσως ο πρώτος επαγγελματικός, υπήρξε του Θόδωρου Αλκαίου, μυτιληνιού την καταγωγή, ποιητή, πολεμιστή, ηθοποιού και συγγραφέα! Αυτός ο πολυπράγμονας και πρωτοπόρος, χρησιμοποίησε ως ηθοποιό - πράγμα πρωτοφανές και υπερτολμηρό για την εποχή- και την γυναίκα του Μαριγώ, που ήταν έτσι, κατά πάσαν πιθανότητα, και η πρώτη επί σκηνής ηθοποιός της μετεπαναστατικής Ελλάδος.

Έτσι, στην Ερμούπολη, ευτυχήσαμε να έχουμε δύο, ακόμα, πρωτιές, που έχουν να κάνουν με την «απελευθέρωση» της γυναίκας από τα κοινωνικά δεσμά και της προκαταλήψεις σ' εκείνους τους δύσκολους καιρούς: Την εμφάνιση της Ευανθίας Καϊρη ως θεατρικής συγγραφέα και, πιθανώτατα, ως θιασάρχη, και αυτήν της Μαριγώς Αλκαίου ως ηθοποιού! Είναι δυό γεγονότα, που δεν έχουν, μέχρι σήμερα, επισημανθεί ιδιαίτερα... Δυό γεγονότα, όμως, που δεν πρέπει να περνούν και απαρατήρητα..

Η γυναικεία δραστηριότητα στην νεοσύστατη πόλη φαίνεται ότι ευνοήθηκε από εκείνα τα ξεχωριστά χαρακτηριστικά που προήλθαν από αυτήν ακριβώς την ιδιαιτερότητα του καινούργιου οικισμού: Κοσμοπολιτισμός, πολυπολιτισμικότητα, οικονομική άνεση, κόμισαν νέους τρόπους και ήθη ξένα προς την εσωστρέφεια της χειμαζόμενης ελληνικής περιφέρειας. Κατά την εποχή που η Αθήνα δεν είχε μια συμπαγή κοσμική δραστηριότητα οι Συριανοί δίνανε ζηλευτά δείγματα εξαιρετικής κοινωνικής προόδου. Προτού, ακόμα, οι Αθηναίοι αποκτήσουν λέσχη, οι Συριανοί είχαν την δική τους ή μάλλον τις δικές τους.. Είχαν το θέατρό τους, τα σαλόνια τους, τις συναναστροφές τους, τους χορούς τους, τις φιλολογικές τους εσπερίδες. Υπό το όνομα αυτό καλύπτονται οι πρώτες συστηματικές και οργανωμένες διαλέξεις που έγιναν στην σύγχρονη Ελλάδα. Η «Λέσχη Ελλάς», συμπεριλάμβανε μεταξύ των μελών της τους αριστές της συριανής κοινωνίας, το ωραίο δε φύλλο αντιπροσωπεύονταν σ' αυτήν και με το παραπάνω. Αξίζει τον κόπο να ακούσουμε πως ένας σύγχρονος επισκέπτης του νησιού περιγράφει μια φιλολογική βραδυά του 1885 για να πάρουμε μια γεύση του κλίματος που επικρατούσε.:

«Μετά τον λόγο του κύριου ομιλητή κ. Ψυλάκη, ο κ. Λαμούρας, το πρώτον και ο κ.Εσαρτιέ κατόπιν, εξετέλεσαν επί του κλυδοκυμβάλου, μετά μεγίστης δεξιότητος και τέχνης τα ωραιότερα μέλη του μελοδράματος «Νόρμα». Τους ακροατές κατέθελξαν οι δεσποινίδες Μανάρα και Μύρωνος, η μεν πρώτη μετά του μουσικοδιδασκάλου κ. Λαμούρα παίξασα επί του κλειδοκυμβάλου μέρη του μελοδράματος «Ρουί-Μπλας», η δε διά της αρμονικήςκαι ωραίας της φωνής, μέλψασα ωραίον μουσικό άσμα.. Ραγδαίαι χειροκροτήσεις διεδέχοντο τα μουσικά τεμάχια και τα άσματα και πολλάι των ακροατών ευχαριστήσεις.»

Αυτή βέβαια είναι η μία όψη του νομίσματος. Είναι φυσικό να υπάρχει και η άλλη. Η τάξη των ευπόρων που έλαμψε σ' αυτή την πόλη και την έκανε και αυτή να λάμψει δεν ήταν η μοναδική. Στον αντίποδα υπήρχαν οι χειρονάκτες, οι εργάτες των ναυπηγείων, των κλωστουφαντουργιών, οι άποροι πρόσφυγες, που κατά καιρούς κατεφευγαν στο νησί για προστασία –παιδιά των συνεχών διωγμών από τα παράλια της Μικράς Ασίας. Υπήρχαν γυναίκες κρυμένες από το φως της λαμπερής καθημερινότητας και της κοινωνικής καταξίωσης. Υπάρξεις που δεν τις έμαθε ποτέ η ιστορία έτσι που ήταν χωμένες στα χαμόσπιτά τους παλεύοντας για την επιβίωση . Μόνο σε κάποια δελτία των υπηρεσιών της κοινωνικής πρόνοιας υπάρχουν, ακόμα, καταγεγραμένα τα ονόματά τους , για να γνωρίζουμε μέχρι σήμερα τον τόπο προέλευσής τους , τον χρόνο της ιατρικού τους ελέγχου και, ίσως και το συνήθως θλιβερό τους τέλος.

Λίγο, ακόμα, να συγκεντρώσουμε το νου και τις αισθήσεις μας, μπορούμε να ακούσουμε , ανεπαίσθητα γλυκά νανουρίσματα που βγαίνουν από τις χαμηλοτάβανες κάμαρες των λαϊκών γειτονιών, απaráμιλλες συνθέσεις από ντοπιολαλιές, μακρόσυρτα λυπητερά τραγουδάκια, που χάθηκαν στο πέρασμα των χρόνων, αλλά, ακόμα, μας στοιχειώνουν, καθώς με ένα μαγικό τρόπο μπερδεύονται με το θρόισμα του μικρού βορηά. Δεν έχουμε να κάνουμε με ενιαία ήθη και έθιμα Κάθε σπίτι κουβαλάει τον δικό του καημό, σε κάθε γειτονιά δεν ακούγονται τα ίδια τραγούδια. Οι ντοπιολαλιές δεν είναι ίδιες. Και καθώς η σκληράδα της καθημερινότητας κουβαλούσε μαζί της και σκληρές θλιβερές οικογενειακών δραμάτων, είναι , ακόμα, νωπός ο απόηχος των ανδρικών φωνών, που προσπαθούσαν να επιβάλουν την τάξη τους. Όχι σπάνια, με την βία..

Αυτή, λοιπόν ήταν η άλλη πλευρά αυτής της κοινωνίας..

Αν σκύψουμε στις εφημερίδες της εποχής η ανάσα αυτής της τάξης βγαίνει μονάχα μέσα από -δυσάρεστες, συνήθως- μικρές ειδήσεις , που, δεν καταλαμβάνουν παρά ένα μικρό, ελάχιστο κομμάτι των εντύπων.

Μέσα σ' αυτό το κοινωνικό πλαίσιο, λοιπόν, στην Σύρο, δημιουργείται μια γέφυρα ανάμεσα σε δύο εξ αντικειμένου όλως δι' όλου διαφορετικούς κόσμους. Στην μια πλευρά της η εύπορη τάξη και στην άλλη οι πάμπτωχοι κάτοικοι των περιφερειακών συνοικιών , η επιβίωση των οποίων ήταν άμεσα εξαρτημένη από τους επιχειρηματίες και τις επιχειρήσεις τους. Ετσι, βρίσκει πρόσφορο το έδαφος ο τομέας της φιλανθρωπίας και ο εθελοντισμός , με την γυναικεία δραστηριότητα να είναι ιδιαίτερα έντονη. Εδώ, πρέπει να αναφέρουμε ότι το 1890 είχε ιδρυθεί στην Ερμούπολη η «Βαρδάκειος Επαγγελματική Σχολή Απόρων παιδών» , ενώ τρία

χρόνια μετά, το 1893 , ιδρύθηκε ιδιαίτερο εργαστήριο Ραπτικής και Εργοχειρών των Απόρων Γυναικών της Σχολής, που δεν είχε ως σκοπό μόνο να μαθαίνει μια τέχνη στις κοπέλες και να τις ενισχύει οικονομικά , αλλά και πώς να συμπεριφέρονται σωστά μέσα στην ομάδα, πώς να ασκούν τα καθήκοντά τους στην ελληνική κοινωνία, ως θυγατέρες , αδελφοί, αυριανοί σύζυγοι και μητέρες. Η σύσταση και οργάνωση του εργαστηρίου αυτού οφείλεται στην μεγάλη τοπική ευεργέτιδα Αργυρή Αθανασίου Κρίνου και η διοίκησή του απαρτιζόταν από έξη κυρίες , που έπρεπε να έχουν ειδική ευαισθησία και έφεση σε θέματα κοινωνικής παρουσίας αλλά και ικανότητα να αναπτύσσουν δράσεις και πρωτοβουλίες. Ανάμεσα στα ονόματα των μελών του πρώτου Δ.Σ διακρίνουμε και αυτό της Μαρίας Γαννίκογλου, δηλαδή της μετέπειτα πρώτης μακροβιώτατης προέδρου του Λυκείου Ελληνίδων Σύρου, που κυριολεκτικά ανάλωσε όλη την ζωή της γι αυτό.

Στα πλαίσια της εθελοντικής φιλανθρωπικής δράσης συναντάμε, ακόμα, και την συμμετοχή εφορίας κυριών που επιβλέπει την πρόοδο των κοριτσιών του Ορφανοτροφείου Θηλέων , ιδρύματος που είχε ιδρυθεί, ήδη, απ' το 1874..

Και ας μην αφήσουμε ασχολίαστο το γεγονός ότι το πρώτο βιβλίο που τυπώθηκε στην Σύρο , ήδη από το 1828, υπήρξε η «Μαγειρική» , που, φυσικά, απευθυνόταν κυρίως προς τις γυναίκες.

Η «ευρωπαϊκή» κατεύθυνση της καινούργιας πόλης βοήθησε τον τόπο να ασχοληθεί, λοιπόν, με δραστηριότητες που, μεταξύ άλλων, προήγαγαν το γυναικείο ζήτημα. Ήταν ώριμες , επομένως, οι συνθήκες για την ίδρυση και στην Σύρο παραρτήματος ενός σωματείου, όπως το Λύκειο Ελληνίδων. Και αυτό το ήξερε πάρα πολύ καλά η προικισμένη ιδρύτριά του Καλλιρρόη Παρρέν.. Γι αυτό και επέμενε ώστε η νεαρή Μαρία Καλλιάρη να ξεκινήσει και να οργανώσει την νέα προσπάθεια στο νησί.

Εδώ, θέλουμε να κάνουμε μια αναφορά σε ένα κείμενο του μεγάλου της ελληνικής δημοσιογραφίας ΒΛΑΣΣΗ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗ, μεγάλου θαυμαστή της Σύρου, που με λίγες του λέξεις αναφέρεται με τον γλαφυρό τρόπο του μπορεί και διακρίνει κάποια πράγματα. Δεν είναι μάντης, απλώς έχει ευρύτητα και αντιλαμβάνεται την εξέλιξη των πραγμάτων..

Γράφει, λοιπόν: «.. Εγώ την Σύρον εγνώρισα και τους συρανούς ηγάπησα.. Χωρίζετε σεις την νήσον εις Άνω και Κάτω.. Δι εμέ, η νήσος είναι μία, προσφιλής, φαιδρά, ανοικτόκαρδος νήσος.. Ουδεμία οικία άνευ ανθέων , άνευ γλαστρών παρατεταγμένων ένθεν και ένθεν της εισόδου , σκορπιζουσών φιλοφρόνως το γλυκύτατον άρωμά των.. Νομίζω, ότι αι καλαί σας γυναίκες , πριν η μεριμνήσωσιν περί της τουαλέττας της ιδικής των, μεριμνώνσιν περί της τουαλέττας του οίκου των.. Η πρώτη αυτή υποχώρησις του αφορήτου γυναικείου εγωισμού , η εις δευτέραν μοιραν τοποθέτησις της ατελευτήτου επιμελείας του μικρού γυναικείου εγώ είναι χρυσίζων οίωνός υψηλοτέρας οργανώσεως του ατυχού τούτου φύλου..»

. Βέβαια, ας μην παραγνωρίζουμε και μιάν άλλη κοινωνιολογική παράμετρο που , αν δεν συνέτρεχε , πιθανόν να μην τελεσφορούσε η απόπειρα: Η νέα πόλη, η Ερμούπολη απαρτιζόταν από πρόσφυγες. Ασχέτως του κοινωνικού τους status

αυτοί προερχόντουσαν από διαφορετικά σημεία της Ελλάδας ή της Μικρας Ασίας. Το τονίσαμε αυτό και πίο πριν: είχαν άλλες συνήθειες, διαφορετικές μεταξύ τους, άλλα έθιμα, άλλα τραγούδια, άλλους χορούς. Η απομάκρυνση των κοινοτήτων από τον φυσικό τους χώρο, η συνεπακόλουθη διάρρηξη των παραγωγικών και κοινωνικών στοιχείων, που προκύπτουν από την μετανάστευση σε άλλο χώρο ή στο εξωτερικό, είναι πράγματα που μπορούν να γίνουν αποδεκτά από τους ανθρώπους που υποχρεωτικά μετακινούνται. Εκείνο, όμως, που αναστατώνει περισσότερο τον παραδοσιακό άνθρωπο είναι η **ρήξη με τον πολιτισμικό χώρο στον οποίο έζησε και στον οποίο είχε προσωπικές ρίζες η βιώματα**. Τα τραγούδια του λείπουν, οι χοροί οι μουσικές του.. Και είναι όλα τόσο διαφορετικά μεταξύ τους.. Το «ευρωπαϊκό» του «προφίλ» του πάει και το «φοράει» όσο μπορεί – είναι, άλλωστε, όπως είπαμε, και οι συνθήκες κατάλληλες-, όμως **κάτι του λείπει** .. Και αυτό είναι πολύ σημαντικό..

Με την ίδρυση του Λυκείου των Ελληνίδων στην Σύρο ήρθε να καλυφθεί ένα τεράστιο πολιτιστικό κενό, γι αυτό και η μακροήμερευσή του και η δράση του εκτοξεύθηκε ψηλά στις συνειδήσεις όλων μας και καταδύθηκε στα βάθη της πολυπολιτισμικής μας ψυχής. Το ενοποιητικό του δημιουργικό έργο, που μπόρεσε να συλλέξει και να προσεγγίσει χορούς, παραδόσεις, ήθη και έθιμα από όλες τις περιοχές της χώρας μας, κάνοντας μέλη της οικογένειάς του έλληνες από διαφορετικούς τόπους καταγωγής, δεν προσέφερε, φυσικά, μόνο στην εξύψωση της γυναικείας προσωπικότητας. Έγινε, πριν απ' όλα μια εστία παραγωγής πολιτισμού και μέσα από την –ήδη- αιωνόβια παρουσία του οδηγεί στο μέλλον, μέσω όμως, ενός παρελθόντος, που δεν πρέπει και δεν μπορεί να σβήσει, αφού αποτελεί την πεμπτουσία της ύπαρξής του..

Το ενοποιητικό του έργο, το Λύκειο, πρέπει να το προωθήσει.

Η παράδοση και η έρευνα της προέλευσης, η διατήρηση της αλυσίδας αλώβητης, η πρόοδος μέσω, όμως, της διατήρησης του πολιτισμικού μας χώρου είναι ευνόητο ότι θα μας βοηθήσει, ακόμα περισσότερο, στις δύσκολες εποχές που ζούμε..

*Δεσποινίδες του Λυκείου Ελληνίδων Σύρου
με παραδοσιακές στολές, σε παρέλαση*

Η Φοινικιά

Γεωργίου Π. Σαρλή
Καθηγητή Πανεπιστημίου

Είναι γνωστό ότι υπάρχουν φυτικά είδη που η χριστιανική θρησκεία, από το χάραμά της ακόμη, παρέλαβε από τους ειδωλολάτρες, τους αφαίρεσε το ειδωλολατρικό στοιχείο, τα καθιέρωσε στη δική της λατρεία και τους προσέδωσε πνευματικούς συμβολισμούς.

Ένα εξ αυτών είναι και η φοινικιά, γνωστό στους Έλληνες και στους Ρωμαίους που αφού πέρασε, ως σύμβολο, μέσα από τη μυθολογία και την ιστορία, τελικώς διατηρήθηκε μόνο στην εκκλησία και για χρήση σε διάφορες εορταστικές εκδηλώσεις.

Η φοινικιά (*Phoenix dactylifera* L.) (αγγλ.: date palm) είναι μονοκότυλο φυτικό είδος, ανήκει στην οικογένεια Arecaceae (Palmae) και φέρεται με τα κοινά ονόματα φοινικιά, χουρμαδιά, κουρμαδιά, κουλμαδιά, ταταλιά (Κυκλάδες), ντοτολιά και βάγια. Είναι γνωστή πριν από 5000-6000 χρόνια, αυτοφυής της Μέσης Ανατολής και σήμερα καλλιεργείται στην Αίγυπτο, Αλγερία, Ιράκ, Ιράν, Σαουδική Αραβία και, σε μικρότερη κλίμακα, σε άλλες χώρες της Αραβικής Χερσονήσου. Επίσης, καλλιεργείται σε ξηρές υποτροπικές περιοχές της νότιας Αφρικής, Ινδίας, Ισπανίας, των ΗΠΑ και του Μεξικού.

Είναι δίοικο δέντρο που φθάνει σε ύψος 25-30 μέτρα, με απλό, ευθύ και κυλινδρικό κορμό, στον οποίο η πτώση του φύλλου αφήνει ένα χαρακτηριστικό σημάδι. Ο καρπός της είναι προμήκης δρύπη μεγάλης διατροφικής αξίας, που ωριμάζει μόνο σε ευνοϊκά κλίματα και είναι γνωστή ως χουρμάς, κουρμάς, φοινίκι και ντάτολο.

Η φοινικιά είναι από τα πιο διαδεδομένα στο μεσογειακό χώρο δέντρα και εκείνο που χαρακτηρίζει το τοπίο. Η εξάπλωσή της οφείλεται όχι μόνο σε αισθητικά στοιχεία, όπως είναι η μεγαλοπρέπεια του φυλλώματος, η αρμονική ταλάντωση κορμού και φύλλων, αλλά και στην προσαρμοστικότητα και αντοχή της. Και τούτο γιατί είναι ανθεκτική στα θαλάσσια υδατοσταγονίδια, στον άνεμο, στην ξηρασία, στο αμμώδες του εδάφους, στην έλλειψη νερού αρδεύσεως και στις χαμηλές, μέχρι -6° έως -7° C, θερμοκρασίες.

Πολλαπλασιάζεται αγενώς, αλλά οι καλλιεργητές προτιμούν τις παρά τη βάση των ενήλικων, τουλάχιστον των δεκαπενταετών δέντρων, φυομένων παραφυάδων. Καρποφορεί από του 5^{ου}-8^{ου} έτους της φυτεύσεώς της και η παραγωγική της ζωή εξικνείται μέχρι του 80^{ου} έτους της ηλικίας της.

Ο καρπός της περιέχει γλυκόζη, φρουκτόζη, καροτινοειδή, βιταμίνες του συμπλέγματος Β (εκτός από Β12), βιταμίνη Ε και βιταμίνη C (περίπου 14mg/100g). Ανάλογα με την ποιότητά του χρησιμοποιείται στην αλευροποιία, αρτοποιία, βιομηχανία σακχαρώδων προϊόντων (κέικς, μπισκότα, σιρόπια, μαρμελάδες κ.ά.) και οινοποιία για παρασκευή ξυδιού, του δυνατού οινοπνευματώδους ποτού arack και του φοινικίτη οίνου.

Επίσης, χρησιμοποιείται στην φαρμακευτική για την παρασκευή αποχρεμπτικών ή μαλακτικών σιροπιών κατά των στηθικών παθήσεων, ενώ παρέχει στους γηγενείς πληθυσμούς ικανό αριθμό υλικών για την οικιακή οικονομία τους, όπως ξυλεία, φύλλα για κάλυψη καλυβιών και σχηματισμό φραχτών, πλεκτικές ίνες χρήσιμες στη σχοινοπλεκτική, υλικό για κατασκευή σαρώθρων, οικιακών σκευών κ.ά. Τέλος, τα σπέρματα των χουρμάδων χρησιμοποιούνται στη βιομηχανία κτηνοτροφικών προϊόντων, ενώ φρυγμένα και συνθλιμμένα αντικαθιστούν τον καφέ και προστίθενται ως κύριο συστατικό σε αλοιφή κατά του εκζέματος.

Η φοινικιά, γνωστή στους αρχαίους Έλληνες ως Φοίνιξ, φυόταν στη χώρα μας από προϊστορικής εποχής, αφού σύμφωνα με τη μυθολογία η Λητώ γέννησε κάτω από φοινικιά στη Δήλο τον Απόλλωνα (Ύμνος προς Απόλλωνα, 117), όπου κοντά της ανεγέρθη και βωμός αυτού του θεού. Επίσης, ο Θεόφραστος αναφέρει τη φοινικιά αυτή (Φυτών Ιστορία, 4, 13, 2), επειδή με τα φύλλα της στεφάνωναν τους νικητές των αγώνων που θεσπίστηκαν από τον Θησέα προς τιμή του Απόλλωνα.

Είναι το δέντρο που ανέκαθεν το θεωρούσαν ως σύμβολο του Ηλίου, της αγαλλιάνσεως, της δικαιοσύνης, της φήμης και επειδή αναπτύσσεται πάντα ορθίως, ως σύμβολο ευλογίας, θριάμβου και νίκης. Ο Πλούταρχος αναφέρει: "Η φοινικιά ποτέ δεν ρίχνει το φύλλωμά της, είναι πάντα στολισμένη με το ίδιο πράσινο. Αυτή τη δύναμη του δέντρου οι άνθρωποι τη θεωρούν σύμφωνη και κατάλληλη για να αντιπροσωπεύσει τη νίκη". Είναι ένα Δέντρο της Ζωής και, ως φαλλικό έμβλημα, συμβολίζει το σφρίγος και τη γονιμότητα. Στο Άσμα Ασμάτων αναφέρεται: "Το παράστημά σου είναι σαν τη φοινικιά, τα στήθη σου σαν τσαμπιά". Επίσης, επειδή καρποφορεί σε μεγάλη ηλικία, συμβολίζει τη μακροζωία και τα ανθηρά γεράματα. Είναι γνωστό ακόμη και ως δέντρο του ημερολογίου, αφού εκπύσσει ένα κλαδί για κάθε μήνα. Ακόμη, είναι το έμβλημα του Απόλλωνα στους Δελφούς και στη Δήλο. Στο χριστιανισμό συμβολίζει τη θριαμβευτική είσοδο του Χριστού στα Ιεροσόλυμα. Το θρίαμβο του μάρτυρα πάνω στο θάνατο, τον παράδεισο (Σαρλής, 2000).

Τα κλαδιά της φοινικιάς, υποδηλώνουν τη δόξα και το θρίαμβο, γι' αυτό χρησιμοποιούνται στις εκκλησίες και για στολισμό ή σε διάφορες εορταστικές εκδηλώσεις (σχολικές εορτές, στολισμός Ηρώων κ.ά). Προσέτι υποδηλώνουν τη νίκη πάνω στο θάνατο και την αμαρτία, ενώ για τους πρώτους Ρωμαίους χριστιανούς ήταν έμβλημα επικήδειο, ένα γνώρισμα εκείνου που έχει κάνει το προσκύνημα στους Αγίους Τόπους, εξού και η λέξη palmer (προσκυνητής) από τη λατινική λέξη palma (φοίνικας).

Όσον αφορά στον εξωτικό καρπό της φοινικιάς, το χουρμά, θα πρέπει να αναφερθεί ότι δεν λείπει από το σακούλι κανενός φελάχου, αφού χαρακτηρίζεται ως ο άρτος της Σαχάρας και αποτελεί το θέμα αρκετών αραβικών παροιμιών. Επιπλέον, σύμφωνα με την παράδοση, όταν οι Εβραίοι κυνηγούσαν το Χριστό να τον συλλάβουν, Εκείνος κρύφτηκε ανάμεσα σε κάτι φοινικιές. Δεν τον είδαν, αλλά τον πάτησαν. Τότε, πόνεσε και έβγαλε ένα δυνατό, πνιχτό "Ο!" Γι' αυτό και τα σπέρματα των χουρμάδων έχουν πάνω τους, σαν σκαλισμένο, ένα ό μικρον (ο).

Όμως στη χώρα μας, εκτός αυτού του είδους φοίνικα, απαντώνται και τα είδη: Φοίνικας ο κανάριος (*Phoenix canariensis* hort. Ex Chabaud) (αγγλ.: Canary date palm, Canary island palm) και Φοίνικας του Θεόφραστου (*Phoenix theophrasti* W. Greuter). Ο πρώτος, που είναι ιθαγενής των Καναρίων Νησιών και εισήχθηκε το 1850 στην Ευρώπη, είναι δέντρο που φθάνει τα 20 μέτρα ύψος και διακρίνεται για τη ζωηρότητά του και την ταχύτητα αυξήσεώς του. Είναι ο πιο μεγαλοπρεπής και περικαλλής φοίνικας και χρησιμοποιείται ευρέως ως καλλωπιστικό είδος σε πάρκα, κήπους, πλατείες, επαύλεις και δενδροστοιχίες λεωφόρων, αλλά και ως φυτό εσωτερικού χώρου.

Ο δεύτερος φοίνικας, γνωστός και ως κρητικός φοίνικας, εξαπλώνεται στο ανατολικό άκρο της Κρήτης και σχηματίζει το γνωστό φοινικοδάσος στο Βάι της Σητείας. Το ύψος του εξικνείται μέχρι τα 10 μέτρα και φέρει φύλλωμα όμοιο με εκείνο της φοινικιάς (Σαρλής, 1999). Εικάζεται, ότι η περιοχή αυτή της Κρήτης αποτελεί το ανώτατο όριο εξαπλώσεως του είδους αυτού, όταν ακόμη η νήσος Κρήτη ήταν συνδεδεμένη με την Αφρική. Άλλη εκδοχή είναι, το δάσος να προήλθε από πειρατές που κατανάλωσαν φοινικία (χουρμάδες), όταν είχαν αποβιβαστεί στην ακτή και στη συνέχεια εγκατέλειψαν ή διέσπειραν τα σπέρματα. Πιθανόν όμως να προήλθε και από φορτίο χουρμάδων κάποιου πλοίου που βυθίστηκε κοντά στην ακτή και τα κύματα εξέβρασαν τους χουρμάδες στην αμώδη παραλία.

Ωστόσο πρόβλημα αποτελεί η έναρξη προσβολής, σε μερικές περιοχές της χώρας μας, των φυτεμένων ή μη φοινικοειδών από έντομα. Το κολεόπτερο ρυγχοφόρος ο σκωριόχρωμος (κόκκινο σκαθάρι) και οι προνύμφες του λεπιδοπτέρου παϊσαντίσια, δύνανται εντός μικρού χρονικού διαστήματος να καταστρέψουν, καθένα ξεχωριστά, ολοκληρωτικά τους κορμούς τους. Δυστυχώς, παρότι ο τρόπος καταπολεμήσεώς τους είναι

κοινός, εντούτοις δεν έχει μέχρι σήμερα επιτευχθεί ο περιορισμός της εξαπλώσεώς τους, λόγω της επιβεβλημένης ανά διαστήματα εφαρμογής προληπτικών ψεκασμών, του υψηλού κόστους της βιολογικής ψεκαστικής ουσίας και της απαγορεύσεως, για λόγους προστασίας των μελισσών, των ανεξέλεγκτων ψεκασμών με φυτοφάρμακα.

Συμπληρωματικά θα πρέπει να υπενθυμίσουμε, ότι η Κυριακή των Βαΐων, εορτή που καθιερώθηκε τον 9^ο αιώνα και καλείται Βάγια, Βαγιού, Βαϊοφόρος κ.ά., εορτάζεται με τοπικές συνήθειες και με κατάλυση αλιεύματος, έθιμο που παρέμεινε από τότε που οι χριστιανοί νήστευαν όλη τη Σαρακοστή. Σε περίπτωση μάλιστα ελλείψεως ψαρικών, επικρατούσε η δοξασία ότι είναι ανάγκη οι πιστοί “να γλείψουν έστω και ένα κόκκαλο ψαριού για το καλό” (Κρήτη, Κυκλάδες).

Ακόμη, όλες σχεδόν οι τοπικές συνήθειες εστιάζονταν στη συλλογή φυτικών κλαδίσκων (ελιάς, μυρτιάς, δάφνης κ.ά.), τη μεταφορά τους στην εκκλησία, τον μετασχηματισμό τους ιδιαίτερα σε σταυρούς και στη διανομή τους από τον ιερέα στο πέρας της λειτουργίας.

Τέλος, τα αγιασμένα βάγια τοποθετούνταν στα εικονοστάσια των πιστών για να προφυλάσσουν τα σπίτια τους από το κακό και τα χρησιμοποιούσαν για να θυμιάζουν τους βασκαινομένους και τους ασθενείς.

Phoenix canariensis

Η Αλήθεια της στιγμή του τοκετού στη
Δηλο παίρνει δύναμη από τον κορμό
της κρύας φοινίκας.

Rhynchophorus ferrugineus

Phoenix dactylifera

Phoenix theophrasti

Paysandisia archon

Ο καφές

Διήγημα της Μαίρης Καραμήτσου

Ποτέ δεν ήταν στο καθημερινό μου πρόγραμμα ο καφές. Ούτε στις ανάγκες του οργανισμού μου ακόμη και τώρα. Την ιεροτελεστία του όμως –από τη στιγμή που θα πάει το μπρίκι στο καμινέτο ως την πρώτη γουλιά που πίνουμε- την έβλεπα καθημερινά με τη μητέρα μου, μαζί με την ακατανόητη για μένα αναγκαιότητά του.

Σε μένα ο καφές χρησίμευε ορισμένες στιγμές και σε ώρες μελέτης, ημέρες διαγωνισμών, για να με στηρίξει, όπως εκείνο το βράδυ που, καθισμένη στο γραφείο μου, για να κάνω επανάληψη στις Γενικές Αρχές του Αστικού Δικαίου, είχα σκοπό να καθίσω ως αργά τη νύχτα, ίσως κι ως το πρωί. Είχα δοκιμάσει πολλές φορές αυτό το φάρμακο του καφέ από τότε που μπήκα στη Σχολή, για να μου κρατά τα βλέφαρα ανοικτά και το νευρικό σύστημα σε εγρήγορση.

Εκείνο το βράδυ, θα ήταν ευτύχημα αν μου έμενε λίγος χρόνος να κοιμηθώ –ας πούμε δύο ώρες-, γιατί, τόσες σελίδες, ας πούμε τριακόσιες από το σύγγραμμα του καθηγητή, δεν μπορούσαν ούτε να φυλλομετρηθούν μέσα σε μια βραδιά, όχι και να πρέπει να σταθεί κανείς κάπου, να βρει την τελευταία στιγμή κάτι που του ξέφυγε, να θυμηθεί κάτι άλλο... Είχα τόση ανάγκη να κάνω την επανάληψη εκείνο το βράδυ, που, χωρίς αυτήν, όλος ο κόπος με το διάβασμα, έλεγα, θα πήγαινε χαμένος. Εκείνο το βράδυ ένα μεγάλο φλιτζάνι του καφέ στάθηκε σύμμαχος στη μάχη μου με τους διαγωνισμούς.

Τέσσερις το πρωί έδειχνε το ρολόι όταν ξεφύλλιζα βιαστικά τις τελευταίες σελίδες από το σύγγραμμα και πέντε λεπτά αργότερα βρισκόμουν στο κρεβάτι μου. Έκλεισα τα μάτια με μια επιθυμία δυνατή να παραδοθώ στο σωτήριο ύπνο που θα με βοηθούσε σημαντικά, κι αυτός, τώρα στο σκοπό μου.

Ας είχα τα μάτια μου κλειστά, ας ήμουν κουρασμένη από όλης της εβδομάδας την προσπάθεια! Η υπερένταση και, προπάντων, ο καφές που είχα πιει λίγο πριν, δε με άφηναν να κοιμηθώ. Λογιών λογιών σκέψεις έρχονταν κι έφευγαν από το μυαλό μου, νομικές έννοιες προπάντων, αλλά και άλλες παρεμβολές ανεπιθύμητες, γιατί εκείνο που τώρα χρειαζόμουν ήταν ένας ύπνος βαθύς να ανανεώσει τον οργανισμό μου. Θα σηκωνόμουν το πρωί με καθαρό μυαλό και πιο ξεκούραστο κορμί –θα βοηθούσε πάλι ένας καφές σ' αυτό- να ρίξω μια ματιά και στις υποσημειώσεις του βιβλίου. Έπρεπε! Με τούτα και με τ' άλλα και, πάνω στην προσπάθεια να διώξω όλα αυτά από το μυαλό, ήρθε ο ευεργετικός ύπνος απροειδοποίητα.

Το ξυπνητήρι έφερε στη συνείδησή μου το γεγονός ότι βρισκόμουν στη μέση της μάχης των εξετάσεων μαζί με ένα αίσθημα κόπωσης στο σώμα, που το ένιωθα βαρύ και κομματιασμένο. Θα ήταν να απελπιστώ ολωσδιόλου με τα χάλια που ένιωθα, αν δεν έλαμπε χρυσή ελπίδα στο μυαλό μου... ένας καφές! Όσο κι αν είχε γίνει καθημερινό το ξενύχτι μου, εκείνο το πρωί σήκωσα τα μέλη μου από το κρεβάτι και πήγα να ρίξω λίγο νερό στα μάτια για να «ξυπνήσω». Είδα στον καθρέφτη το φάντασμά μου χλωμό κι αχτένιστο. Ύστερα τράβηξα για την κουζίνα. Το στομάχι μου χρειαζόταν ένα δυο μπισκότα, αλλά για την ιεροτελεστία του καφέ, η μόνη αρμόδια ιέρεια μέσα στο σπίτι, ήταν η μητέρα μου που κοιμόταν ακόμη. Αναγκαστικά και, για να μη χάνω χρόνο, κι επειδή εκείνη είχε προσφερθεί, πήγα στο δωμάτιό της, άνοιξα ελαφρά την πόρτα και παρακάλεσα.

«Μαμά, ένα καφέ, σε παρακαλώ!

Πετάχτηκε εκείνη πρόθυμα, για να με βοηθήσει στην προσπάθειά μου με τους διαγωνισμούς. Πήγε αμέσως στην κουζίνα να ψήσει τον καφέ μου κι εγώ στρώθηκα στο μικρό μου γραφείο κι επιστράτευσα όλες μου τις δυνάμεις για να καλύψω μέσα σε λίγη ώρα τις ελλείψεις μου. Η μεγάλη μου επιθυμία να επιτύχω, με βοηθούσε να ξεφυλλίσω βιαστικά ολόκληρο το σύγγραμμα. Οι σπουδές μου ήταν το ψωμί μου, το επάγγελμά μου, το μέλλον μου. Τις αγαπούσα. Στα νομικά όσο και στα μαθηματικά έβλεπα το πάντρεμα του ωραίου με τη λογική. Υπάρχουν προβλήματα στις συναλλαγές, στη ζωή, που καλείται ο νομικός να τα λύσει. Η σκέψη αυτή με πάθιαζε. Ήθελα να βρίσκω, όχι μια οποιαδήποτε λύση αλλά, τη λύση!

Εκείνο το πρωινό, φεύγοντας για τη Σχολή, κατάφερα να έχω στο μυαλό μου και την τελευταία ανιαρή σελίδα των Γενικών Αρχών. Είχα ένα φόβο, όμως η προσπάθεια που προηγήθηκε –και ο καφές βέβαια!- μου έδιναν την ικανοποίηση, ότι τουλάχιστον είχα κάνει το καθήκον μου και, τώρα, στην τελευταία μάχη, θα έδινά τον καλύτερο εαυτό μου...

Η δύσκολη ώρα ήρθε. Σαν μέσα σε όνειρο, σαν με υπαγόρευση, το χέρι μου έγραφε ασταμάτητα. Από τα τρία θέματα που ζήτησε ο καθηγητής έγραψα και τα τρία, με τη θεωρία, ανάλυση και παραδείγματα. Πρόλαβα μάλιστα να ρίξω μια ματιά ακόμη πριν παραδώσω την κόλα και να διαπιστώσω πως τίποτε δεν είχα να προσθέσω.

Στο δρόμο για το σπίτι δεν έβλεπα την ώρα να πάω να κοιμηθώ τον ύπνο του δικαίου. Άνοιξα την πόρτα. Κανένας δεν ήταν μέσα. Ακούμπησα το χαρτοφύλακα που κρατούσα πάνω στο τραπεζάκι του χολ και τράβηξα κατά την κουζίνα για ένα ελαφρύ πρωινό κι ας ήταν σχεδόν μεσημέρι. Η έκπληξή μου βρισκόταν πάνω στο τραπέζι της κουζίνας. Ο περιποιημένος καφές που είχα ζητήσει από τη μητέρα μου το πρωί, ήταν εκεί, πάνω στο τραπέζι να με περιμένει ακόμη...

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ ΕΠΟΙΚΩΝ

Του Στέλιου Παπουτσά

Κάθε φορά, καθώς περιδιαβαίνεις τους δρόμους του ανατολικού βραχίονα της πόλης, εκεί όπου η θάλασσα αγκαλιάζει τα θεμέλια των σπιτιών των πρώτων εποίκων της, μνημονικά επιστρέφεις σε έναν άλλο κύκλο ζωής. Αντικρίζοντας τις ξεχωριστές, περιβλεπτες και καλαισθητες αυτές κατοικίες, στρέφεται προς τα οπίσω για να βρεθείς στην ανεπανάληπτη, ως λέγεται, αρχική ζωή της Ερμούπολης. Κτισμένη και αυτή πάνω στα θεμέλια της τεκμηριωμένης αρχαίας πόλης της Συρίας, των Ιώνων και των Φοινίκων. Για να βρεθείς τις αρχές του 19^{ου} αιώνας και να ζήσεις εκείνα τα χρόνια τα περίεργα και πρωτοφανή. Μέχρις εκεί που τα τάραξαν τα γεγονότα του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

Σε αυτά τα χρόνια επανέρχεσαι, για μια περιορισμένη προσέγγιση. Στο τότε, που γεννήθηκε η Ερμούπολη. Γέννημα μιας ιστορικής συγκυρίας πραγμάτων. Τότε, που κατά περίεργο τρόπο, κτίστηκε και μεγαλούργησε. «Η πόλη της πλήρους ζωής και πλούτου».

Και με κάποια συναισθηματική προσπάθεια, φαντασία και ρομαντισμό, μεταφέρεσαι στο ονειρικό κλίμα που επικράτησε σε αυτήν την καινούργια πόλη. Κλίμα συγκλονιστικό και ασύλληπτο για τα κοινά δεδομένα του ελληνικού τότε χώρου.

Με την ιδιόμορφη κοινωνική συμβίωση. Πλουσίων, μεσοαστών, εργατών. Με το πολιτισμικό περιβάλλον. Με το μορφωτικό επίπεδο. Με τους Λογίους. Με τον υλικό πλούτο. Με τη συνεχή αναζήτηση του κάλλους. Με τα μεγαλεπήβολα κτίσματα. Δημόσια, ιδιωτικά, εκκλησιαστικά, και κυρίως τα «Μέγαρα», οικίες των τότε ξεχωριστών Μεγαλεμπόρων, Τραπεζιτών, Εφοπλιστών. (Η εποχή των βιομηχάνων δημιούργησε υστερότερα έναν άλλο κύκλο κοινωνικής ζωής που δεν είναι του παρόντος).

Και είναι τόση η επιβλητικότητα εκείνης της εποχής, που ο απόηχός της, έστω αγωνιών, φθάνει μέχρι των ημερών μας. Και εμείς, άλλοτε ως ανάμνηση τη θαυμάζουμε, την εισπνέουμε μακρόθεν, την αφουγκραζόμαστε, την μιμούμεθα καμιά φορά άτεχνα, και άλλοτε την αγνοούμε ή τη φθονούμε.

Ποιοι όμως ήσαν αυτοί οι θαρραλέοι πρωτοπόροι; Εξ αυτών ένιοι, παραμένουν επικοινωνιακώς γνωστοί μέχρι των ημερών μας. Ίσως εξ αιτίας των πλουσίων δημοσίων δωρεών, των ευεργετημάτων, των κληροδοτημάτων ή εκ της πολιτικής των σταδιοδρομίας, αλλά και εκ των επιβλητικών κατοικιών τους, ή εκ της συγγραφικής αναγνωριστικότητός των. Ονόματα ενσωματωμένα στον κοινό βίο. Ολιγότεροι είναι οι συμπλέοντες με την μνήμη μας εκ τινών γεγονότων, ενώ πολλοί ήσαν αυτοί που διαβίωσαν ως αφανείς βιοπαλαιστές.

Από τους πρώτους εποίκους, ομοίως, είναι πολλοί εκείνοι εκ των δημιουργών, η παρουσία των οποίων δεν καταγράφηκε επαρκώς ή αισθητώς, ώστε να προκαλούν, ως συμβαίνει συνήθως, ιδιαίτερη εντύπωση. Εξ αυτού του λόγου, επιχειρείται εδώ μια προσωπική γνωριμία με τινές εξ αυτών, χωρίς αξιολογική επιλογή.

Ταρποχτζής Αργύριος. Ένας εκ των πρώτων εποίκων, εξ εκείνων των οποίων η προέλευση δεν ήταν η νήσος Χίος, η Σμύρνη ή άλλα γειτονικά νησιά, αλλά η ενδοχώρα της Τουρκοκρατούμενης Ελλάδος. Καταγωγή του η μακρινή πόλη Σέρρες. (Ένας άλλος, παρόμοιας προελεύσεως, ήταν ο εξ Αμφίσσης Νικόλαος Γιαγιτζής, λίαν σημαντικό πρόσωπο, διατελέσας και Δήμαρχος Ερμούπολεως, 1850-1853).

Ο Ταρποχτζής εγκατεστάθη στη Σύρο το 1822. Δηλαδή με την έναρξη της Επανάστασης. Άνθρωπος έμπειρος αλλά και ευφυέστατος. Εκμεταλλευόμενος την ουδετερότητα της Σύρου, ανέπτυξε εξ αρχής εμπορική δραστηριότητα με λίαν θετικά αποτελέσματα. Υπήρξε ο εμπνευστής της δημιουργίας των βάσεων του μεγάλου εμπορίου μέσω του λιμένος της Ερμούπολεως, έτσι ώστε να υποκαταστήσουν τους ξένους εμπορικούς οίκους. Κυρίως η προσωπική του δραστηριότητα αναφερόταν στο εμπόριο σιτηρών.

Αναδεικνύεται πρωτοπόρος στη συγκέντρωση χρημάτων για την ενίσχυση του Επαναστατικού Αγώνος. Αλλά και στη χρηματική υποστήριξη των Κυβερνητικών Αναγκαστικών Δανείων της εποχής, ως εκείνη του 1826. Υπήρξε ο πρώτος αντιπρόσωπος της Ερμούπολης στην Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνης (1827), και της Επιδαύρου (1831).

Συμμετείχε ως Δημοτικός Σύμβουλος στην πρώτη Δημαρχία (1835), με πρώτο Δήμαρχο τον Γεώργιο Πετρίτζη.

Εκλέγεται Δήμαρχος Ερμούπολεως το 1846, διαδεχθείς τον Ι. Ράλλη.

Κατά την άσκηση των καθηκόντων του, πραγμάτωσε πλείστα όσα έργα, συνδράμων προς τούτο και ο αδελφός Νικόλαος. Η αφοσίωσή του στην Δημαρχιακή δραστηριότητά του, είχε ως αποτέλεσμα να αδρανήσουν οι επιχειρήσεις του και να πτωχεύσει. Εξ αυτού του λόγου εξέπεσε του αξιώματός του (1848). Μετοίκησε στην Αλεξάνδρεια.

Προφανώς και υπήρξε μία σπουδαία δια τον τόπο προσωπικότητα, εξ εκείνων όμως που παρέμειναν στη σκιά της προβολής.

Σαλούστρος Εμμανουήλ Ένας εκ των πρώτων εποίκων που θα τον ονομάσουμε βιομήχανο.

Όπως είναι γνωστό, η Ερμούπολη μεγαλούργησε εκμεταλλευθείσα τον λιμένα της προς ανάπτυξη του Μεγάλου Εμπορίου και της Ναυτιλίας. Οι προς τούτο λόγοι αναφέρονται ανωτέρω. Παράλληλα ανεπτύχθησαν μικρές βιομηχανίες με ενδυναμωμένη εξελικτικότητα. Ιδιαίτερη ανάπτυξη παρουσίασε ο κλάδος της βυρσοδεψίας. Ο κλάδος αυτός, αργότερα, θα εξελιχθεί σε μεγάλες βιομηχανικές μονάδες. Στη μεγάλη βυρσοδεψία του τόπου ανήκαν τα εργοστάσια των Σαλούστρου, Καλουτά, Μαρινάκη, αργότερα Παπαδάμ κ.ά.

Ο Σαλούστρος, μετοίκησε στη Σύρο από τα Ανώγεια της Κρήτης. Φέρεται εγκατασταθείς το 1823(;). Αμέσως δραστηριοποιείται και το 1834 δημιουργεί μια μεγάλη βιομηχανική μονάδα Βυρσοδεψίας. Το 1856 τη διαμορφώνει σε πρώτο Ατμοκίνητο Εργοστάσιο. Λειτουργήσε σε μία τεράστια έκταση καταλαμβάνουσα το χώρο, όπου σήμερα το ΙΚΑ, και τη νοτιότερη περιοχή με μέρος του Νεωρίου. Η παραγωγικότητα και ο κύκλος εργασιών του εργοστασίου ήσαν εκ των μεγαλύτερων της εποχής. Σε βαθμό ώστε να συναγωνίζεται εργοστάσια του εξωτερικού.

Στην κοινωνική ζωή ο Σαλούστρος ήταν μετρημένος. Διετέλεσε Δημοτικός Σύμβουλος επί Δημάρχου Δημ.Βαφιαδάκη. Δια την κοινωνική δραστηριότητά του είχε τιμηθεί με το παράσημο των Ιπποτών του Σωτήρος.

Απέκτησε μία θυγατέρα, την Καλλιόπη, την οποία πάντρεψε με τον Κωνσταντίνο Τσιροπινά, που ήταν υπάλληλος στην επιχείρηση, και μαζί με την κόρη, του έδωσε και μερίδιο από την επιχείρησή του.

Έγινε κύριος μιας θαυμάσιας κατοικίας, εκ των ωραιότερων της Ερμούπολης. Περίβλεπτος, ατενίζει μέχρι και σήμερα από το όπισθεν μέρος τη θάλασσα του Αιγαίου. Η οικία κατασκευάστηκε για τον Σαλούστρο και τον γαμπρό του Κ. Τσιροπινά, από τον Γ.Γρέκα, το 1883/1884, όπως μας πληροφορεί σχετική έκδοση. Η οικία αυτή, κείμενη στην μετέπειτα ονοματοδοθείσα πλατεία «Τσιροπινά», έχει δοθεί στο δημόσιο, με δωρεά της οικογένειας Τσιροπινά.

Εμμανουήλ Μπενάκης.

Στο πιο κεντρικό σημείο της, Ερμούπολης, η ονομασία της οδού, εκ της Πλατείας, παράπλευρης της δυτικής πλευράς του Δημαρχιακού Μεγάρου, έχει αποδοθεί στον Ε. Μπενάκη. Η οικία πινακίδα ουδεμία πληροφορία παρέχει ως προς το τιμώμενο πρόσωπο. Πρόκειται περί μιας συνήθους ατελούς τακτικής.

Η αρχική εντύπωση προκαλεί ενδιαφέρον, αφού, κατά τεκμήριο, οι οδοί των πόλεων ονοματοδοτούνται δια πρόσωπα τιμώμενα ή αξίας. Η περαιτέρω αναζήτηση, έφερε την πληροφορία, ότι η τιμή αφορούσε τον Εμμανουήλ Μπενάκη, υιόν του Αντωνίου Μπενάκη, εκ των πρώτων οικιστών. Ο Αντώνιος Μπενάκης, κατά την πρώτη απογραφή του 1834 και συντάξεως του πρώτου Δημοτολογίου, φέρεται, ως προερχόμενος εκ Χίου, γεννηθείς το έτος 1780, δηλώνει ηλικία 30 ετών (μάλλον εσφαλμένη). Εγκαταστάθηκε στην Σύρο, μετά της συζύγου του Αλεξάνδρας, το γένος Μαξίμου, το έτος 1823, Απεβίωσε το 1867.

Επί της επιτύμβιας επιγραφής του Μουσουλίου, το οποίο ανήγειρε ο υιός Εμμανουήλ, (με την ένδειξη ότι είναι κτήμα του), αναγράφεται: Αντώνιος Μπενάκης Γεννηθείς εν Χίω το 1780. Απεβίωσε ενταύθα τον Απρίλιο 1867.

Η περί του ταφικού μνημείου περιγραφή, προέρχεται από προσωπική επίσκεψη του γράφοντος.

Τη βιοποριστική απασχόληση του Αντωνίου Μπενάκη, μπορούμε μόνο να την φανταστούμε. Τον κατατάσσουμε, εκ τεκμηρίου, στη μεγάλη ομάδα των εμπόρων των εκ Χίου προσφύγων. Δυστυχώς οι πηγές οι οποίες αναφέρονται στα δημιουργικά χρόνια της Ερμούπολης, δεν παρέχουν περισσότερα στοιχεία περί αυτού,

Αλλά ας επεισέλθουμε σε πληροφορίες περί του υιού Εμμανουήλ, ο οποίος συνιστά το κυρίως ενδιαφέρον μας.

Ο Εμμανουήλ Μπενάκης γεννήθηκε στην Ερμούπολη το 1843. Μετά τις σπουδές του στην Σύρο και Αγγλία, το 1866, μεταβαίνει στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, φιλοξενηθείς στον εμπορικό οίκο Χωρέμη. Το 1870, νυμφεύεται την θυγατέρα Βιργινία της οικογενείας Χωρέμη. Αποκτούν τα παιδιά, Αλεξάνδρα, Αντώνιο, Πηνελόπη, Κωνσταντίνο, (πέθανε σε ηλικία 2ετών), Αλέξανδρο (πέθανε σε ηλικία 44 ετών, σε αγώνα πέφτοντας από άλογο) και Αργίνη.

Σε σύντομο χρονικό διάστημα, θεμελιώνεται επάνω σε οικονομική ευρωστία, δημιουργεί μεγάλο πλουτισμό, κυρίως εκ του εμπορίου βάμβακος και αποκτά

μεγίστη περιουσία. Το 1910, εγκαθίσταται στην Αθήνα, και το ίδιο έτος εκλέγεται βουλευτής, οπαδός του Ελευθερίου Βενιζέλου. Η πολιτική εξέλιξή του είναι ραγδαία. Τα έτη 1910/1913 διατελεί Υπουργός, διαφόρων Υπουργείων. Το 1914 και το 1916 αναδεικνύεται Δήμαρχος Αθηνών. Το 1920 ακολουθεί τον Βενιζέλο στην εξορία και διαμένει στο Παρίσι. Το 1924 ιδιωτεύει. Ήδη έχει εγκατασταθεί στην Κηφισιά. Το 1927 ανακηρύσσεται Εθνικός Ευεργέτης. Το 1929 απεβίωσε.

Ο Δήμος Αθηναίων τον ετίμησε, με την ονοματοδοσία μιάς, εκ των πλέον κεντρικών, οδών της Πόλεως.

Το εθνικό και κοινωνικό έργο του Εμμανουήλ Μπενάκη, είναι τεράστιο. Οι δωρεές του υπήρξαν «ηγεμονικές». Ίδρυσε πλείστα ευαγή ιδρύματα και διέθεσε άφθονα χρηματικά ποσά σε ευεργεσίες, αναπτύξας εξόχως σημαντικό φιλανθρωπικό έργο, στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, στην Αθήνα και στην Κηφισιά. Λίαν περιοριστικώς αναφέρουμε το Νοσοκομείο Ερυθρού Σταυρού, την Μπενάκειο Βιβλιοθήκη της Βουλής, το Μπενάκειο Παιδικό Άσυλο. Να σημειωθεί και η ίδρυση του Μπενάκειου Μουσείου, υπό του υιού του Αντωνίου(1873-1954).

Και η Σύρος; Εδώ περιοριζόμαστε στη χρηματική δωρεά των 300.000 δρχ., δια την λειτουργία του ανεγερθέντος, το έτος 1918, Θεραπευτηρίου-Φθισιατρείου «Αυροφίλητον». Αλλά επ' αυτού ίσως πρέπει να επανέλθουμε.

Ως προς την διατηρηθείσα επαφή με την γενέτειρα του, πρέπει να επισημανθεί, ότι τουλάχιστον αρχικώς, βρισκόταν σε κάποια επικοινωνία. Καθόσον και ο πατήρ του ετάφη υπ αυτού στην Σύρο (βλ. ανωτέρω), αλλά και τα δύο αγόρια του Αντώνιος και Αλέξανδρος, γεννηθέντα προφανώς στην Αλεξάνδρεια, ήλθαν και κατεγράφησαν στο Δημοτολόγιο της Ερμούπολης στις 24/2/1909, σε ηλικία αντιστοίχως 36 και 31 ετών. Πάντως και ο Δήμος της Ερμούπολης, τον Εμμανουήλ Μπενάκη τον έχει τιμήσει με την ονοματοδοσία κεντρικής οδού της Πόλεως. (Βλ.ανωτέρω).

Ως συγγενές προς το θέμα μας, θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθούμε, έστω ακροθιγώς, και στην Πηνελόπη Δέλτα, θυγατέρα Μπενάκη.

Η Πηνελόπη Δέλτα, γεννήθηκε το έτος 1874 στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, όπου και έζησε τα παιδικά της χρόνια. Ήταν το τρίτο παιδί του Εμμανουήλ Μπενάκη και της Βιργινίας Χωρέμη. Στην Αθήνα μετοίκησε το έτος 1892 σε ηλικία 18 ετών, όταν παντρεύτηκε τον πλούσιο Φαναριώτη βαμβακέμπορο Στέφανο Δέλτα. Απέκτησε τρία κορίτσια. Την Αλεξάνδρα, συζ.Παπαδοπούλου, την Σοφία συζ.Μαυροκορδάτου, και τη Βιργινία συζ. Ζάννα. (Από την σύζευξη των οικογενειών Ζάννα και Σαμαρά προέρχεται ο τέως Πρωθυπουργός Αντ.Σαμαράς, ως δισέγγονος της Πηνελόπης.)

Ως προς την προσωπική και ιδίως την συναισθηματική ζωή και τα συγκρουσιακά μετά της οικογενείας της βιώματα, εμείς θα κρατήσουμε αποστάσεις, σεβόμενοι την προσωπικότητά της.

Η Πηνελόπη ζει στην Αθήνα, τα πολεμικά γεγονότα του 1940, και την επακολουθήσασα κατάρρευση της ελληνικής άμυνας. Η δυσάρεστη εξέλιξη, πρέπει να επηρέασαν την ήδη βεβαρημένη ψυχική της διάθεση. Αυτοκτονεί, δηλητηριαζόμενη, στις 27/4/1941. Είναι η ημέρα που οι Γερμανοί εισέρχονται στην Αθήνα. Στις 2/5/1941 πεθαίνει.

Η Πηνελόπη Δέλτα, υπήρξε λίαν αξιόλογος συγγραφέας. Φιλόπατρις. Διακατεχόμενη εξ υπερβολικής ευαισθησίας.

Κλείνοντας το θέμα μας, εμείς, ως κληρονόμοι των υλικών και πνευματικών επιτευγμάτων αυτών των προγόνων μας, των πρώτων οικιστών της Ερμούπολης, οφείλουμε τον προς αυτούς σεβασμό και θαυμασμό. Τόσο προς τους πλουτήσαντες, όσο και προς τους εν πτωχεία διαβιώσαντες και παντοιοτρόπως μοχθήσαντες. Γιατί χωρίς εκείνους..... ο νοών νοείτω.

Η Πηνελόπη Δέλτα

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟ

Για την περίοδο 1/10 έως 31/12/2015

Ευάγγελος Γ. Ρούσσος (Revoil)	1000 €	Για τους σκοπούς του Συνδέσμου
Κωνσταντίνος Γαβιώτης	300€	Για τους σκοπούς του Συνδέσμου
Άγγελος Γαβιώτης	100€	Στη μνήμη Ανδρέα Ραφ. Πασσά
Οικογένεια Ανδρέα Γ. Πασσά	50€	Στη μνήμη Ανδρέα Ραφ. Πασσά
Γεώργιος Μπελτσεμίδης	100€	Στη μνήμη συζύγου του Αναστασίας
Καλλιόπη Ταντούλου	50€	Για τους σκοπούς του Συνδέσμου
Μανώλης Ι. Πασσάς	75€	Στη μνήμη των Γονέων του
Ανώνυμος	50€	Για τους σκοπούς του Συνδέσμου
Ανώνυμος	50€	Για τους σκοπούς του Συνδέσμου

Η ΕΘΝΙΚΗ ΜΑΣ ΣΗΜΑΙΑ

Γεωργίου Π. Σαρλή

Στις 27 Οκτωβρίου, παραμονή της επετείου της ιστορικής αρνήσεως της Ελλάδας εορτάζεται και τιμάται η Ελληνική Σημαία.

Όπως είναι γνωστό, κάθε έθνος έχει τη σημαία του που είναι το σύμβολο ανεξαρτησίας του κράτους που έχει συγκροτηθεί από τα μέλη του.

Επίσης κάθε σημαία, με τα διακριτικά χρώματά της που θεωρούνται εθνικά, αποτελεί έμβλημα υπάρξεως και υπερηφάνειας. Υπενθυμίζει σε κάθε άνθρωπο την ιστορία της πατρίδας και τους ένδοξους αγώνες της. Είναι ο παλμός, η ελπίδα και η ψυχή του λαού που αποτελεί το κάθε έθνος μέσα στην πορεία της ιστορίας της.

Η ιστορία της ελληνικής σημαίας έχει τις ρίζες της στην αρχαιότητα, με τη χρησιμοποίηση εμβλημάτων για την αναγνώριση των στρατιωτών. Αναγνωριστικά όμως σημεία χρησιμοποιήθηκαν και σε πλοία, ενώ οι πρώτες υφασμάτινες σημαίες άρχισαν να χρησιμοποιούνται από τον Μέγα Αλέξανδρο. Ακολούθως αναπτύσσεται στο Βυζάντιο με τις ονομαστές φλάμμουλες (μικρές τριγωνικές σημαίες) και τα λάβαρα, τα οποία αργότερα συνδέθηκαν με τις εκκλησιαστικές τελετές και λιτανείες. Ωστόσο, υπήρχαν και σημαίες με τον αετό και την κορώνα καθώς και το δικέφαλο αετό, σύμβολα που εξέφραζαν σαφώς τους άρρηκτους δεσμούς του ελληνισμού με το Βυζάντιο.

Συνεχίζεται στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, όπου τα διάφορα επαναστατικά κινήματα χρησιμοποιούσαν αυτοσχέδιες σημαίες, που όλες συμβόλιζαν το κοινό φρόνημα της ελευθερίας. Διαμορφώνεται μετά στα χρόνια της Επανάστασης του 1821 με βασικό σύμβολο το σταυρό και διάφορες επιγραφές (Ελευθερία ή Θάνατος, Εν τούτω νίκα, Ή ταν ή επί τας κ.ά.), ώστε με προφανή τρόπο να συνδέεται η ελευθερία του Έθνους με την ορθόδοξη πίστη. Έτσι, οι κλέφτες και οι αρματολοί είχαν τα φλάμπουρα για γιορτινές σημαίες και τα μπαϊράκια για πολεμικές, ενώ οι ναυτικοί είχαν τις δικές τους σημαίες, τις παντιέρες.

Τέλος, η ελληνική σημαία καθιερώθηκε από την Α' Εθνοσυνέλευση στην Επίδαυρο (1-1-1822) που κήρυξε την ανεξαρτησία της Ελλάδας και καθόρισε ως χρώματά της το γαλάζιο και το λευκό, χρώματα που συνταιριάζουν αναπόσπαστα με το φυσικό περιβάλλον της πατρίδας μας. Συγχρόνως όμως με διάταγμα καθορίστηκαν και οι τύποι της σημαίας για την ξηρά και τη θάλασσα. Τοιουτοτρόπως η σημαία της ξηράς ήταν ορθογώνιο με γαλάζιο βάθος και άσπρο σταυρό στη μέση, ενώ της θάλασσας (ναυτική) σχηματιζόταν από εννέα οριζόντιες λωρίδες με εναλλασσόμενα χρώματα το

γαλάζιο και το λευκό και στην επάνω αριστερά γωνία της έφερε λευκό σταυρό σε γαλάζιο βάθος.

Σήμερα, επίσημη ελληνική σημαία είναι αυτή με τις οριζόντιες γαλάζιες και λευκές λωρίδες που καθιερώθηκε με νόμο στις 21-12-1978. Είναι η γαλανόλευκη (κυανόλευκη) που αποτελεί πλέον ύψιστο σύμβολο του Έθνους μας.

Όσον αφορά στην επιλογή των χρωμάτων της ελληνικής σημαίας υπάρχουν διάφορες εκδοχές. Το γαλάζιο συμβολίζει τον καθαρό ουρανό ή την καταγάλανη θάλασσά μας και το λευκό τα αφρισμένα κύματα. Επίσης το λευκό συμβολίζει την αγνότητα του αγώνα και την άπειρη του Θεού Σοφία, ενώ το γαλάζιο την έξαρση του πνεύματος, την ουράνια δύναμη, τη δικαιοσύνη και την πίστη. Ακόμη θεωρείται ότι το γαλάζιο και το λευκό είναι συνδυασμός των χρωμάτων των παραδοσιακών ανδρικών φορεσιών βράκας και φουστανέλας. Επιπλέον, οι οριζόντιες λωρίδες είναι εννέα όσες και οι συλλαβές του συνθήματος "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ Ή ΘΑΝΑΤΟΣ", οπότε ο αριθμός εννέα ως παράγωγο της Αγίας Τριάδας (3Χ3) αποτελεί σύμβολο θαύματος. Υποδηλώνει τη δυνατότητα μεγάλων διανοητικών και πνευματικών πραγματοποιήσεων και συμβολίζει το τέλος μιας φάσεως της εξελίξεως και την αρχή μιας άλλης ανώτερης (Σαρλής, 2012).

Τέλος, ο λευκός σταυρός στην επάνω αριστερά γωνία συμβολίζει την αφοσίωση των Ελλήνων στην ορθόδοξη χριστιανική πίστη, είναι το σήμα για τη νίκη και ως έμβλημα παραπέμπει στην πέραν του τάφου ζωή.

Αυτή είναι εν συντομία η ιστορία της αγαπημένης, ματωμένης και τιμημένης ελληνικής σημαίας. Αυτή είναι το ιερό σύμβολο που για χάρη του οι πρόγονοί μας, σε όλους τους αγώνες του Έθνους, πολέμησαν και υπερασπίστηκαν με τη ζωή τους.

Είναι το σύμβολο που αναπτερώνει το ηθικό και ενθουσιάζει το πλήθος. Το σύμβολο που στο αντίκρισμά του αισθανόμαστε υπερηφάνεια και σκιρτά η καρδιά μας. Είναι η σημαία που σε οπλίζει με γενναιότητα και θάρρος που αρμόζει σε ήρωα. Δεν είναι ένα τμήμα άψυχου υφάσματος με χρώματα, αλλά η πεμπτουσία των συμβολισμών του Έθνους μας.

Τιμή λοιπόν και σεβασμός προς τη γαλανόλευκη σημαία μας που η υπεράσπισή της είναι χρέος και θεωρείται ως ιερό καθήκον όλων των Ελλήνων.

Ζήτω η εθνική μας σημαία

ΝΤΟΠΙΟΛΑΛΙΕΣ

Επιμέλεια κ. Ανδρέα Γ. Πασσά

κάβος, ο	=	φροντιστής, επίτροπος, υπεύθυνος πανηγυριού
καθάρισιο, το	=	καθάρσιο, καθαρτικό φάρμακο
καθαροδούλης, ο	=	επιμελής νοικοκύρης
καθισιό, το	=	οκνηρία, τεμπελιά, ανεργία
καΐσι, το	=	λουρί ακονίσματος ξυραφιού
κακαβρακάτος, ο	=	δυνατός, ρωμαλέος, εύσωμος
κακάου, το	=	κακάον
κακαρέλος, ο	=	ψάρι, σαργός με μαύρη γραμμή ουράς
κακιασμένος, ο	=	μοχθηρός, μικρόψυχος
κακοξημερώνομαι	=	ξημερώνομαι με άγχος και αϋπνία
κακόσαρκος, ο	=	δύσκολα κλείνει η πληγή του
κοκοφορμισμένος, ο	=	με φλεγμονή, διαπύηση τραύματος
καλέ	=	παιδική προσφώνηση μάνας
κελεμκέρι, το	=	μαντήλι
καλιακούω (δεν)	=	δεν ακούω καλά
καλικατσού, η	=	αμφίβιο πτηνό καλιακούδα
καλοβραδυάζομαι	=	βραδυάζομαι ήσυχα, γαλήνια
καλόγουλος, ο	=	καλοφαγάς, παμφάγος
καλοξημερώνομαι	=	ξημερώνομαι ήσυχα, γαλήνια
καλύβω	=	καλύπτω, σκεπάζω
καμιζόρα, η	=	πουκαμία μεγάλων ηλικιών
καμμιανού	=	κανενός
κανιαρό, το	=	(σκωπτ.) μικρόσωμος, μικροκαμωμένος
καννιάς, ο	=	(σκωπτ.) πολύ ψηλός, ψηλοπόδαρος
καννιάτσος, ο	=	(σκωπτ.) πολύ ψηλός, ψηλοπόδαρος
καντεμένος, ο	=	(σκωπτ.) εμφανισιακά κακομοίρης
καντήλα, η	=	φλύκταινα, φούσκα καψίματος
καντηλανάφτης, ο	=	καντηλανάφτης
καντηλανάφτισσα, η	=	καντηλανάφτισσα
καντίνι, το	=	ψιλή χορδή κιθάρας κλπ έγχορδων οργάνων
καντούνα, η	=	μεγάλη γωνία
καπακάκι, το	=	μικρό καπάκι, κάλυμμα
καπνίζω	=	ξεματιάζω
κάπνισμα, το	=	ξεμάτιασμα
καραμπουζουκλής, ο	=	(σκωπτ.) συνεννοήσιμος, μπεσαλής,συγκатаβατικός
καραντόσα, η	=	πολύξερη, καπάτσα, καυγατζού
καρέγλα, η	=	καρέκλα
καρεγλάδικο, το	=	καρεκλάδικο
καρεγλιά, η	=	καρεκλιά
καρέλο, το	=	θέση – κάθισμα κωπηλατικής λ'εμβου
καρικωμένο, το	=	μανταρισμένο ή πρόχειρα ραμμένο
καρσινός, ο	=	αντικρυνός, ο απέναντι
καρύδι, το	=	κτύπημα κεφαλής με τη ράχη του δακτύλου

ΤΟ ΚΑΛΑΝΤΑΡΙ ΤΟΥ 1957

του Τάκη Κυριτσόπουλου

Μέρος Τρίτο

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

- Κατά τους θερινούς μήνες η Σύρα ήλθε δεύτερη, μετά την Τήνο, σε τουριστική κίνηση με 12.013 επισκέπτες.
- Κατέπλευσε και παραμένει για αρκετό χρόνο στο λιμάνι μας το κρουαζιερόπλοιο «Αδριατική» και οι εκατοντάδες επιβάτες του επισκέφτηκαν τα αξιοθέατα του νησιού.
- Θάνατος του γραφικού εργάτη του λιμανιού Φίλιππα Κιλικία, ο οποίος εφ' όρου ζωής χρησιμοποιούσε έναν ψαροπάγκο ως ενδιαίτημα. Για τα έξοδα της ταφής του οι συνάδελφοί του «έβγαλαν μαντήλι» και συγκέντρωσαν 200 δραχμές.
- Ο βιομήχανος Σταύρος Μπαρμπέτας απέκτησε νέο αλιευτικό τρεχαντήρι, που ναυπηγήθηκε στον Ταρσανά.
- Την Κυριακή 8/9 μέσα στο κατάμεστο γήπεδο ΚΕΝΣ η ομάδα της ΑΕΚ με επικεφαλής τους Νεστορίδη και Κανάκη νίκησε τον «Άρη» Σύρου με σκορ 4 – 1. Το τέρμα του Άρη σημείωσε ο Σέρβος Βλαδίμηρος.
- Η Συριανή τζαζ της Δημοτικής Μουσικής υπό τη διεύθυνση του Γρ. Αδάμου έδωσε συναυλία στην εξέδρα. Οι μουσικοί φορούσαν λευκό χιτωνίδιο και παπιγιόν και καλυπτόταν από κράνη με μυτερές καταλήξεις.
- Ο καλλικέλαδος ιεροψάλτης Ι. Σαμψωνίδης ψάλλει συχνά στον Αγιο Ιωάννη Ποσειδωνίας συνεπικουρούμενος από τον Πέτερ Καμπάνη.
- Κατόπιν δημοπρασίας για εικοσαετή μίσθωση του αποπερατωθέντος ξενοδοχείου Ερμής, ιδιοκτησίας ΕΟΤ – Δήμου Ερμούπολης, τούτο κατακυρώθηκε στους επιχειρηματίες Αντ. Κεφάλα και Γ. Μπαρτζή.
- Στις 10/9 κατέπλευσε στην Ερμούπολη μοίρα του Στόλου μας με τους αρχηγούς ΓΕΝ και Στόλου. Τη μοίρα αποτελούσαν διαφορετικού τύπου πολεμικά πλοία και υποβρύχια. Με την ευκαιρία της παραμονής των πολεμικών πλοίων στο λιμάνι μας, έλαβαν χώρα ιστιοπλοϊκοί και κωπηλατικοί αγώνες μεταξύ ΝΟΣ και πληρωμάτων της μοίρας του Στόλου.
- Σε δεξίωση που δόθηκε σε έπαυλη της Ποσειδωνίας, προς τιμήν των ναυάρχων και των αξιωματικών των πολεμικών πλοίων, λίγο μετά τα μεσάνυχτα κατέπεσε νεκρός από ανακοπή καρδίας ο αντιναύαρχος ε.α Δημήτριος Οικονόμου 74 ετών. Η σορός του διακομίσθηκε στο λιμάνι και ακολούθως μεταφέρθηκε με το Α/Τ «Ιέραξ» στον Πειραιά. Λόγω του επισυμβάντος θανάτου του ναυάρχου αναβλήθηκαν οι προγραμματισμένοι ναυτικοί αγώνες.

- Θάνατος του άλλοτε διευθυντή της Εμπορικής Σχολής Σύρου Ι. Σαχίνη.
- Κατόπιν διαμαρτυριών των φιλόμουσων της πόλης μας, τοποθετήθηκε χωροφύλακας για την τήρηση της τάξης, αλλά και για να αποτρέπει τα παιδιά να θορυβούν και να σκαρφαλώνουν στην εξέδρα της μουσικής, όταν παίζει η μπάντα.
- Στις 17/9 κατέπλευσαν στη Σύρα οι θαλαμηγοί «Χριστίνα» και «Ελπετάλ» με τους εφοπλιστές Αριστοτέλη Ωνάση και Μαρή Εμπειρικό. Σκοπός της επίσκεψης τους ήταν η αγορά ενός κότερου που ναυπηγήθηκε από τον Γ. Μαυρίκο στον Ταρσανά κατά παραγγελία του Μ. Εμπειρικού και το οποίο αγόρασε ο Ωνάσης.
- Εκδόθηκε στην Ερμούπολη η νέα εφημερίδα «Κυκλαδικός Κόσμος» του συμπολίτη δικηγόρου Κώστα Κριτσίνη.
- Άρχισε η λειτουργία του νέου ατμοκαθαριστηρίου «Νιαγάρας» του Γιάννη Σκλαβούνου στην οδό Απόλλωνος, έναντι του Γυμνασίου Θηλέων.
- Με απόφαση της Νομαρχίας διορίστηκαν ως μέλη της Εφορίας στο Γυμναστήριο οι: Μ. Πελοποννήσιος ως πρόεδρος, Π. Καμπανάρος αντιπρόεδρος, Α. Δήμος γραμματέας, Γ. Κυπραίος ταμίας και Δ. Ζορμπάνος έφορος.
- Συνεπεία της διεθνούς ναυτιλιακής κρίσης αθρόα καταπλέουν στο λιμάνι μας προς παροπλισμό μεγάλα φορτηγά πλοία.
- Ο εορτασμός της Παναγίας της Φανερωμένης έλαβε χώρα καθ' όλη την εβδομάδα από 23 έως 29/9 και περιλάμβανε σειρά καθημερινών λειτουργιών και παρακλήσεων, τόσο στο ναό της Μεταμορφώσεως από τον πρωθιερέα του ναού Φιλόθεο Μπάϊλα, όσο και στο γραφικό ναό της Φανερωμένης στην περιοχή «Σεντούκα» από καθολικούς ιερείς.
- Στις 29/9 συγκλόνισε την τοπική κοινωνία ο θάνατος της εξάχρονης Μόσχας Διαμαντάκη, θυγατέρας του συμπαθούς κουρέα της αγοράς Γ. Διαμαντάκη από πνευμονικό οίδημα συνεπεία της ασιατικής γρίπης.
- Θάνατος του καφεπώλη του Ηρώου Βικέντιου Μαρινάκη.
- Τρώγετε κατεψυγμένα ψάρια «Ευαγγελίστρια». Πρατήριο Δημητρίου Κανακάρη, πλησίον Εφορίας.
- Εις το υποδηματοποιείο Δημητρίου Θραψιάδη θα εύρητε την πλουσιότεραν συλλογή ετοιμών γυναικείων υποδημάτων.
- Σταχυολογούμε μερικά από τα μεγάλα τραγούδια-σουξέ του 1957: Μαντουβάλα – Περρασμένες μου αγάπες – Καυγαδάκι Καυγαδάκι – Η πρώτη σου αγάπη είμαι εγώ – Το φουρό – Ελενίτσα Ελενάκι μου – Αχ βρε παληομισοφόρια – Φούστα κλαρωτή – Το βεσπάκι, το κορίτσι μου κι' εγώ – Αφού το θές τούτη τη βραδιά – Να ζήσουν τα φτωχόπαιδα – Σύ μου χάραξες πορεία – Θα βρω μουρμούρη μπαγλαμά – Γεια σου τσολιά μου.

- Υπερέβησαν τις 5000 τα κρούσματα της ασιατικής γρίπης στις Κυκλάδες. Στο νησί μας είχαμε δύο ακόμα θανάτους. Του Αναστασίου Δαρζέντα 69 ετών, συνταξιούχου αρχικλητήρα του Δήμου και του μαθητή Μανώλη Νομικού 11 ετών. Λόγω της επιδημικής νόσου διέκοψαν τα μαθήματα τους όλα τα σχολεία της Σύρας. Επίσης προληπτικά έκλεισαν και πολλά καταστήματα της πόλης.
- Στις 5/10 το βράδυ ήλθε στη Σύρα ο Ολυμπιακός Πειραιώς για να αναμετρηθεί με τον Άρη Σύρου. Οι συμπολίτες μας επεφύλαξαν θερμή υποδοχή στους πρωταθλητές Ελλάδος. Την επομένη, Κυριακή 6/10 το πρωί, ο δήμαρχος δεξιώθηκε την αποστολή του «Ολυμπιακού» στη Δημαρχία και το απόγευμα δόθηκε σκληρός αγώνας στο κατάμεστο γήπεδο ΚΕΝΣ, όπου ο «Ολυμπιακός» νίκησε τον Άρη με 2 – 0.
- Επτά μεγάλα εμπορικά πλοία επισκευάζονται στο λιμάνι μας.
- Παραμένει για μεγάλο χρονικό διάστημα στη Σύρα το πλοίο-συνεργείο του ΟΤΕ «Θαλής ο Μιλήσιος» το επονομαζόμενο «Πουλί της Κακοσύνης» γιατί σε όποιο μέρος ελλιμενίζεται ...φέρνει τη φουρτούνα και την αντάρα !
- Στις 4/10 έκανε έναρξη μαθημάτων το νέο φροντιστήριο του φυσικομαθηματικού Γεωργίου Κοντογεώργη, το οποίο βρίσκεται όπισθεν του θερινού κινηματογράφου «Αθηνά». Ο Κοντογεώργης έλκει την καταγωγή του από τις Κυκλάδες και δεν είναι άλλος από τον γνωστό ποιητή Έκτορα Κακναβάτο.
- Θάνατος του παλαιού ιατρού Ηλία Λεντάκη.
- Ο Πέτρος Νερομηλιώτης μετέφερε το εμπορικό του κατάστημα από την παραλία στην οδό Σταματίου Πρωΐου, στο πρώην κατάστημα Καρατζά – Χατζίρη.
- Έκανε τα εγκαίνια του το νέο υφασματοεμπορικό κατάστημα των αδελφών Ν. Πρίντεζη ή Μάη κοντά στο υποκατάστημα ΙΚΑ.
- Τοποθετήθηκαν νέες μεγάλες καμπάνες στο ναό της Αναστάσεως.
- Εντός του 1957 πρόκειται να ξεκινήσει η οικοδόμηση των εργατικών κατοικιών στον Ξερόκαμπο.
- Εκτίθενται στην αίθουσα του Παρνασσού στην Αθήνα τα έργα του Συριανού ζωγράφου Γιάννη Μπαρούνα.
- Ολοκληρώθηκε η κατασκευή της αμαξιτής οδού Ερμουπολέως – Αξού – Γαλησσά, της οποίας η δαπάνη έφτασε τις 225.000 δραχμές.
- Νέος τσιμεντόδρομος κατασκευάστηκε όπισθεν του γηροκομείου του Αγίου Παντελεήμονα στον εργατικό συνοικισμό.
- Πέθαναν, ο κορυφαίος Έλληνας συγγραφέας Νίκος Καζαντζάκης και ο μεγάλος σχεδιαστής Κριστιάν Ντιόρ.
- Γάμος γυμνασιάρχη Θηλέων Εμμ. Κατσούρη και της Βούλας Ν. Ρώτα.

- Με τη μεγάλη κίνηση του λιμανιού μας λειτουργούν στην παραλία δύο νυκτερινά μουσικά κέντρα-καμπαρέ με ορχήστρα και αρτίστες. Του Ν. Περατικού και του Γ. Σάρδη ή Μπακαλιάρου.
- Κατά τον εορτασμό της 28^{ης}/10 στα σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης, βραβεύτηκαν από μέρους του Υπουργείου Παιδείας για το προηγούμενο σχολικό έτος 1956 – 57 οι εξής μαθητές και μαθήτριες :
Γυμνάσιο Αρρένων:
Τάξη Η΄ Βραβείο στον Χαρ. Μπαρουτάκη. Έπαινος σε Ν. Οικονομίδη
Τάξη Ζ΄ Βραβείο σε Ζαννή Μοχάλοβιτς και Έπαινοι σε Αρ. Ρακκά, Κ. Σκαρπέλη και Κ. Νερούτσο.
Τάξη ΣΤ΄ Βραβείο σε Π. Κωβαίο. Έπαινοι σε Μ. Στρατουδάκη και Ι. Μαρκόπουλο.
Τάξη Ε΄ Βραβείο σε Π. Μακρή. Έπαινοι σε Α. Πασσά, Ι. Χατζίρη και Αθ. Χανδακά.
Τάξη Δ΄ Βραβεία σε Γ. Παλαιολογόπουλο και Β. Πελοποννήσιο, Έπαινοι σε Ε. Τσαούσογλου, και Ι. Τσιγώνια.
Τάξη Γ΄ Βραβείο σε Κ. Μπλέτσα. Επαινοι σε Α. Αλαμάνο, Γ. Πανώριο και Γ. Κοντόκωστα.
 Στο Γυμνάσιο Θηλέων απενεμήθησαν μόνον Έπαινοι:
Τάξη Η΄ Μ. Ροσσολάτου, Α. Κάππα και Αικ. Μικέλη.
Τάξη Ζ΄ Σ. Σταυλά, Ε. Τσακιρίδου, και Ευ. Πλυτά.
Τάξη ΣΤ΄ Μ. Χρυσαφίδου.
Τάξη Ε΄ Αλ. Μπέκα και Ευ. Μυτάκη.
Τάξη Δ΄ Γ. Σμυρνάκη, Ε. Μιχάλοβιτς και Α. Μπουρίτου.
Τάξη Γ΄ Φ. Συριανού, Μ. Τρουλλάκη και Ειρ. Ροσσολάτου.
 Εμπορική Σχολή : Απενεμήθησαν μόνον Έπαινοι σε:
 Ι Κορρέ, Ειρ. Μουχτοπούλου, Ευ. Βογιατζάκη, Θ. Παπάζογλου, Ευ. Μιχαήλ, Αγγ. Πρίντεζη, Φλ. Δεναξά και Ι. Κουσουλάκο.
- Υπό βροχή πραγματοποιήθηκε η παρέλαση της 28^{ης}/10 στην πλατεία Μιαούλη ενώπιον επισήμων.
- Στις 31/10 έγινε έρανος στην πόλη μας για την ενίσχυση της Σχολής Εργαζομένων Απόρων Παίδων, στην οποία εκπαιδεύονται 100 άπορα παιδιά του νησιού.
- Στο επιπλοποιείο των Κόντε και Τερζία έγινε έκθεση επίπλου.
- Θάνατος Γεωργίου Σ. Βάλληνδα εκ Σύρου δικηγόρου και συγγραφέα.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

Το μεσημέρι του Σαββάτου 2/11 και ενώ ο τεχνίτης Αναστάσιος Παππάς ασχολούταν με την επισκευή του φούρνου Ξενάριου, κατέπεσε από τη στέγη και τραυματισθείς σοβαρά μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο.

- Έγιναν τα εγκαίνια του νέου ιατρείου του μαιευτήρα Νικολάου Αφεντούλη. Παραβρέθηκαν ο αδελφός του Κοσμάς Αφεντούλης εκ Τήνου και ολόκληρος ο ιατρικός κόσμος της Σύρας.

- Με κάθε λαμπρότητα έλαβε χώρα την Κυριακή 3/11 η ορκωμοσία των νεοσυλλέκτων του ΚΕΝ-Σύρου. Παρέστησαν οι αρχές της πόλης, ο ιερός κλήρος και πολλοί συγγενείς νεοσυλλέκτων. Το ΚΕΝΣ απαριθμεί 1.000 άνδρες.
- Στο καφέ-ουζερί του Νίκου Περατικού στην παραλία, παίζει ο βιρτουόζος της διπλοπενιάς Λευτέρης Ναουμίδης και τραγουδούν ο Γιώργος Τσίκλας, το καμάρι των Συριανών μερακλήδων, και η αοιδός με το ντέφι Λόλα Μαραντινού.
- Στον επαναληπτικό αγώνα του γηπέδου Καραϊσκάκη για το κύπελο Ελλάδος (Η πρώτη συνάντηση στη Σύρα έληξε 1 – 1) ο Άρης Σύρου, μετά από εξαιρετική εμφάνιση ηττήθηκε άδικα από τον Εθνικό Πειραιώς με 2 – 1. Ο Σύνδεσμος Συριανών Πειραιώς Αθηνών κατάφερε να κινητοποιήσει τους απανταχού εκτός Σύρας συντοπίτες μας, οι οποίοι γέμισαν μιαν εξέδρα ! Ο Άρης αγωνίστηκε με την παρακάτω σύνθεση:
Η. Ζαράνης ή Πούσανος, Γεράρδης, Βαμβακάρης, Γιαννίσης, Πλυτάς, Καγιάσης, Γαλέος, Δαμίγος, Καλόγερας, Χυτήρης και Δούναβης.
- Κυκλοφόρησε το νέο βιβλίο του Συριανού λογοτέχνη αιδ. Γεωργίου Πρίντζη «Η γυναίκα με την Ελληνική καρδιά», γραμμένο εξ' ολοκλήρου με τη Συριανή ντοπιολαλιά.
- Η υπέρμετρη, όπως τη χαρακτηρίζει η Ηλεκτρική Εταιρεία, αύξηση του Ηλεκτρικού ρεύματος, μετά την εφαρμογή του νέου τιμολογίου της ΔΕΗ, έχει επιφέρει διακοπές και περιορισμούς στην παροχή ρεύματος σε εκτεταμένους τομείς της πόλης μας. Έτσι συνοικίες ολόκληρες στερούνται κατά τις βραδινές ώρες το ηλεκτρικό φως και χρησιμοποιούν λάμπες, κεριά και σπαρματσέτα.
- Δεκατρία φορτηγά πλοία παραμένουν παροπλισμένα στο λιμάνι της Σύρας λόγω της διεθνούς ναυτιλιακής κρίσης.
- Μετατεθέντος του Επιθεωρητή Μέσης Εκπαίδευσης Κυκλάδων Ν. Παπαγρηγοράκη, νέος Επιθεωρητής ανέλαβε ο Ν. Λαμπρόπουλος.
- Το πρώην κλωστοϋφαντήριο Βαρδάκα συνεχίζει απρόσκοπτα τη λειτουργία του υπό τη νέα διεύθυνση του βιομηχάνου Γ.Γιατράκου.
- Απεδήμησεν εις Κύριον ο σεβασμιότατος Γεώργιος Ν. Χαλαβαζής Έξαρχος των Ελληνορύθμων Καθολικών. Κατά την κηδεία του διακεκριμένου Συριανού Εξάρχου έλαβαν χώραν εκδηλώσεις πένθους στην Καθολική Επισκοπή και στους ναούς της Σύρου.
- Ξεκίνησε η λειτουργία του παρατήματος του Ελληνοαμερικανικού Επιμορφωτικού Ινστιτούτου Αγγλικών στην οδό Σταματίου Πρωΐου (οικίας Στέργιου Στεργίου) έναντι Ιερού Ναού Κοιμήσεως. Διευθυντής του Ινστιτούτου ανέλαβε ο καθηγητής Αγγλικής γλώσσας Βασίλης Κυριάκης.
- Εγκαταστάθηκε στην Ερμούπολη η διπλωματούχος μαία Ρίτα Πιππή.

- Με μεγάλη προσέλευση πιστών τελέστηκε την Κυριακή 17/11 η πανήγυρης της Παναγίας της Ελπίδος στο Σα-Τζώρτζη Άνω Σύρου. Το απόγευμα έγινε λιτάνευση της εικόνας στα γραφικά σοκάκια της μεσαιωνικής πόλης.
- Μετετέθη στην ΚΥΠ ο Λιμενάρχης Σύρας, πλωτάρχης ΛΣ Γ. Αγαλόπουλος, αντικατασταθείς από τον πλωτάρχη Θ. Καρπούζογλου.
- Η «Κασιακή Ατμοπλοΐα Σύρου» απέστειλε δωρεάν πολλά τρόφιμα από τα παροπλισμένα της στο λιμάνι μας πλοία, στο Ορφανοτροφείο Θηλέων της Αγίας Βαρβάρας και σε άλλα εναγή Ιδρύματα.
- Απεβίωσε στην Αθήνα ο παλαιός συμβολαιογράφος της πόλης μας Λουκάς Καλαθάκης.
- Το καταδρομικό «Έλλη» το οποίο δεξαμενίζεται από τις 24/11 στη Σύρα, συνεχίζει τις επισκευές του, που εκτελούνται από το πλωτό συνεργείο «Ήφαιστος». Παράλληλα έχει γίνει σύνδεση της δεξαμενής με το «Νησάκι» με την τοποθέτηση πλωτού διαδρόμου από συνδεδεμένα μεταξύ τους ποντόνς, γεγονός που επιτρέπει στους πολίτες να επισκέπτονται πεζή το πολεμικό.
- Παράλληλα με την ανασυγκρότηση της βιομηχανίας επισκευών πλοίων, σημειώνεται τελευταία και ανάλογη πρόοδος στα ναυπηγοξυλουργεία του Ταρσανά. Από τους τελευταίους κατασκευαστές ξύλινων σκαφών έχουν παραμείνει στην ενεργό δράση μόνον ο υπεραιωνόβιος Μιχαήλ Μαυρίκος και τα πέντε παιδιά του. Ο Δ. Φετουρής έχει εγκαταλείψει προ πολλού την εργασία αυτή και ο Ε. Ωρολογάς συνταξιοδοτήθηκε πρόσφατα. Τελευταία, ο Μαυρίκος μαζί με τα παιδιά του άρχισαν την κατασκευή ενός φορτηγού σκάφους 250 τόνων τύπου λίμπερτι, για λογαριασμό του Ανδριώτη εφοπλιστή Μαρή Εμπειρικού, το οποίο θα είναι έτοιμο το 1958 και θα λάβει την ονομασία «Έσπερος».
- Επέστρεψε από την Αθήνα η σχεδιάστρια της υψηλής ραπτικής Μαντελέν Μακρή, κομίζοντας τα νέα μοντέλα της φετεινής χειμερινής μόδας.
- Ωρολόγια ZENITH – DOGMA στο χρυσοχοείο Παπαδάκη.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

- Την Κυριακή 1/12 έκανε έναρξη των χορευτικών «τεϊών» του το Λύκειο Ελληνίδων στο μέγαρο Βελισσαρόπουλου, όπου στεγάζεται.
- Τα παροπλισμένα πλοία στο λιμάνι μας έφτασαν τα δεκαεφτά.
- Θάνατος στην Αθήνα του παλαιού αρτοποιού Ε. Χέλμη.
- Το βράδυ της 6^{ης}/12, ημέρα της εορτής του πολιούχου μας Αγίου Νικολάου το λιμάνι καταυγαζόταν από πολλά ορμούντα πλοία και ιδιαίτερα από το λαμπρό φωτισμό του «Έλλη» εντος της δεξαμενής.

- Χάρη στις εργώδεις προσπάθειες του δικηγόρου Δημητρίου Κρίνου, αλλά και της βιβλιοθηκαρίου της Αμερικανικής Βιβλιοθήκης Αθηνών Ιούς Μαρμαρινού αναδιαρθρώθηκε πλήρως η βιβλιοθήκη μας και είναι πλέον έτοιμη να δεχθεί το αναγνωστικό κοινό της Σύρας στον ισόγειο χώρο της.
- Ο Πρόεδρος Πρωτοδικών Σύρου Πέτρος Χρυσομάλλης αντικαταστάθηκε από το νέο Πρόεδρο Α. Παρτσαλίδη – Κομνηνό.
- Ο γλαφυρός και καλλιεπής δικηγόρος – λογοτέχνης Βρασίδης Τόπακας έδωσε διάλεξη στην κατάμεστη λέσχη «Ελλάς» με θέμα «Σκηναί από την περασμένη εποχή της Συριανής ζωής».
- Γενομένων των αρχαιρεσιών για την ανάδειξη νέου Δ.Σ της λέσχης «Ελλάς», εξελέγησαν: Βαίσης Βάγιας, Απόστολος Σμυρνάκης, Ιωάννης Βενιέρης, Σπύρος Κρυστάλλης και Χαράλαμπος Κόκκινος.
- Λαμπρό ανθρωπιστικό, κοινωνικό και πνευματικό έργο επιτελεί στον Άγιο Δημήτριο Ψυχικού ο Συριανός αρχιμανδρίτης Αγαθάγγελος Κοτρώνης.
- Επισκέφτηκε το νησί μας προερχόμενος από την Αμερική ο βιομήχανος Γ. Γιατράκος με σκοπό να επιθεωρήσει τις εγκαταστάσεις του κλωστηρίου του στο πρώην εργοστάσιο Βαρδάκα μετά τη ριζική ανακαίνιση του.
- Ο εστιατορας Κ. Κωβαίος κατασκεύασε άνετη αίθουσα στο επί της παραλίας εστιατόριο του «Σάμος» και σερβίρει μυρωδάτους μεζέδες, που συνοδεύονται από εκλεκτό σαμιώτικο κρασί.
- Κατέπλευσαν δύο ακόμη λίμπερτυς στο λιμάνι. Το «Βορι» και το «Βρύση».
- Ενώπιον του Κακουργιοδικείου Σύρου εκδικάστηκε από 17/12 η υπόθεση του γυμνασιάρχη Μυτιλήνης Σ.Π ο οποίος κατηγορείτο για αποπλάνηση παιδιών «κατά συρροή και εξακολούθησιν». Ζωηρότατο υπήρξε ως εκ τούτου το ενδιαφέρον της κοινωνίας μας και πυκνότατο ακροατήριο παρακολούθησε την όλη διαδικασία. Συνήγορος πολιτικής αγωγής παρέστη ο Γ. Θρασιάδης και υπεράσπισης ο Γ. Δρακάκης. Το βράδυ της Τετάρτης 18/12 οι ένορκοι μετά τρίωρη διάσκεψη αποφάνθηκαν κατά πλειοψηφία ότι ο κατηγορούμενος ήταν αθώος.
- Ο επιχειρηματίας Κ. Γερασιμίδης απέσυρε το ενδιαφέρον του αναφορικά με την αναστήλωση και επισκευή του θεάτρου «Απόλλων», εφ' όσον αυτές ξεπερνούσαν τις 900.000 δραχμές.
- Κατά την παραμονή των Χριστουγέννων, χορωδία στρατιωτών του ΚΕΝΣ και χορωδία ναυτών του «Έλλη» έψαλαν τα κάλαντα στην πόλη υπέρ του Ισιδωρείου Ορφανοτροφείου.
- Στις 24/12 το απόγευμα, έγινε η εορτή του Δένδρου στο καταδρομικό «Έλλη», όπου προσφέρθηκαν διάφορα δώρα στο πλήρωμα.
- Ανήμερα της εορτής των Χριστουγέννων ενέσκηψαν στο νησί μας άγριο ξεροβόρι και χιονιάς.

- Νέο κατάστημα επισκευής ραδιοφώνων και ηλεκτρικών συσκευών άνοιξε στην αγορά ο Γ. Περδικομάτης.
- Οι φημισμένοι κουραμπιέδες Λαμίας στο κατάστημα του Στάθη Σταθόπουλου.
- «Τα δώρα σας στου Γάγκου στη Σταματίου Πρωΐου έναντι του αχτάρικου Καλλιβρούση».
- «Το ορεκτικό σας ουζάκι στου Σωτηράκη πλησίον του βιβλιοδετείου Πολυμέρη, στο στενάκι του Λατίνα».
- Ο θυμόσοφος συντοπίτης λαϊκός ποιητής Σ. Ρήγος γράφει: Πεθαίνουμε για σινεμά και για περίσσια κάλλη κι' ας μουρμουρίζει τὰ' άντερο και η λίστα του μπακάλη.

Τέλος Τρίτου μέρους 195

Ο ΚΙΛΙΚΙΑΣ

«Εδώ ξεχνάει κι ο Θεός για να σε δει
περνάς και φεύγεις και δεν κλαίει ανθρώπου μάτι»

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΗΣ

Ο μαθηματικός Γιώργος Κοντογιώργης λειτούργησε το φροντιστήριο του
για έξι χρόνια (1957 – 1963)

Το φροντιστήριο βρισκόταν στο στενό, πίσω από τον θερινό κινηματογράφο «Αθηνά»

Προσφυγική...Ερμούπολη

Επιμέλεια κ. Νινέττας Κοντογεώργη

Μετά την Καταστροφή της Χίου, αλλά και καθόλη τη διάρκεια της Επανάστασης η **Σύρος**, και συγκεκριμένα η ταχύτατα αναπτυσσόμενη **Ερμούπολη**, που επρόκειτο να πρωταγωνιστήσει στην εμπορική ζωή της Ελλάδας του 19^{ου} αιώνα, υπήρξε τόπος υποδοχής προσφύγων από πολλά μέρη του ελληνικού κόσμου που είτε ήταν υπό εξέγερση (Μοριάς, Ύδρα κ.α.) είτε δεν είχαν καμία ελπίδα να απελευθερωθούν(Σμύρνη, Χίος, Μακεδονία κ.α.) .

Αξιοσημείωτο είναι ότι ο πληθυσμός της Ερμούπολης μόνο, το 1828 (σύμφωνα με την απογραφή που έγινε από την Δημογεροντία, βλ. Έγγραφο Δημογ. Ερμούπολη, αρ.524 του 1828), είχε φτάσει περίπου στις 15.000 . Συγκεκριμένα η προέλευση των κατοίκων της πρωτεύουσας, εκτός των ντόπιων ήταν:

<i>Χίοι</i>	<i>4.500</i>
<i>Ρουμελιώτες</i>	<i>1.000</i>
<i>Σμυρναίοι</i>	<i>1.500</i>
<i>Κυδωνιάτες/Μοσχονήσιοι</i>	<i>2.000</i>
<i>Ψαριανοί</i>	<i>250</i>
<i>Επτανήσιοι</i>	<i>500</i>
<i>Ετεροεθνείς</i>	<i>200</i>
<i>Πολίτες</i>	<i>1.000</i>
<i>Πελοποννήσιοι</i>	<i>1.000</i>
<i>Υδραίοι</i>	<i>200</i>
<i>Αιγαιοπελαγίτες</i>	<i>2.600</i>

Παρακάτω παραθέτω τα επώνυμα των όλων οικογενειών από τη Χίο που βρίσκονται μέλη τους να υπογράφουν αίτηση προς τον κυβερνήτη Καποδίστρια το 1829:

Αγέλαστος	Αγγερέτος	Αντωνίου	Απαλύρας
Αργέντης	Αρφάνης	Αρχοντής	Αυγερινός
Βακας	Βαλεντής	Βαφιάδης	Βιόλος
Βολήκας	Βουργαράκης	Βούρος	Βουρουκλός
Γαλάτης	Γάφος	Γεννάδης	Γιαλούρης
Γιαννακόπουλος	Γιασεμολαδάς	Γιούκας	Γιούργας
Γλαράκης	Γλύκας	Γρυμάλης	Δαμαλλάς
Δάρας	Δέρριος	Δεσποτάκης	Δημητριάδης
Διατζίητος	Δόντιας	Εμμανουήλ	Ευμορφόπουλος
Ζαουριανός	Ζαραχάνης	Ζαφειράκης	Ζερβός
Ζερβουδάκης	Ζερλέντης	Ζολώτας	Ζυγομαλάς
Ζωγράφος	Θεριέλης (?)	Καζαζης	Καζανόβα

Κακανίκος	Καλαμάρης	Καλθοκορέσης	Καλημέρης
Καλίτζης	Καλληπέτης	Καλόγνωμος	Καλουτάς
Μπίλης	Μύρας	Μυρωνίδης	Μυταράκης
Νακάσης	Νεγρεπόντες	Νικόλας	Νικολάκης
Νικολιάς	Νιώτης	Ντζίφος	Ξανθόπουλος
Ξετές	Οικονομίδης	Παΐδας	Πανόριος
Παντελιός	Παπαδόπουλος	Παρασκεβάς	Παρπαρίας
Παρώδης	Πασουμάς	Πασπάτης	Πατελούλος
Πατουνας	Παυλίδης	Πεινιατέλης	Πετασος
Πέτζος	Πετράκης	Πετροκόκκινος	Πήθης
Πίσσας	Πιφανος	Πλατίδης	Πλατύς
Πολυριαλάς	Πολυχρονιάδης	Πουλλάκης	Πουρνιας
Πούρπουρας	Πρασσάκης	Πρώιος	Πυταγούλης
Ράλλης	Ραφαέλης	Ροδοκανάκης	Ροΐδης
Σαγκαλας	Σαλθάγος	Σαλιάρης	Σαργός
Σεκιάρης	Σελιανός	Σιδερικούδης	Σίμος
Κάππαρης	Καπώνης	Καραθανάκης	Καράλης
Καραολάνης	Καργάκης	Καρδαμυλίτης	Καρυδιάς
Κάτζαρης	Κατινάκης	Κατλάς	Κίκιρης
Κλίμης	Κόβας	Κογιάς	Κόκκαλης
Κοκκινάκης	Κοντόσταυλος	Κορέσης	Κουβελάς
Κουλμάσης	Κουμάκης	Κουριαλής	Κουρουνιώτης
Κουρπάς	Κωνσταντουλάκης	Λαγούτης	Λαγωνικός
Λέλης	Σκαρμαγκάς	Σκορδιάς	Σμυρνιούδης
Σουσουρής	Σπανούδης	Στεφανάκης	Στρογγυλάκης
Συνετάκης	Σύψωμος	Σωτηράκης	Τατανης
Τελεβίτο	Τζιμπής	Τζιτζιανας	Τζουρης
Τζούρος	Τριπούσης	Τρόπος	Φακίρης
Φαρμάκης	Φιορέντης	Φουρνιστάκης	Φουστανάς
Φραγγόπουλος	Φραγκάκης	Φραγκιάς	Φραράκης
Φωτηνιάς	Χαλικας		

Η Σφαγή της Χίου

"Έφκε με το μαντίλι μου...": Μία παράσταση από το Λύκειο των Ελληνίδων.

Επιμέλεια κ. Ελεονώρας Σαρρή

Οι ελληνικοί χοροί έχουν προσελκύσει το ενδιαφέρον του κοινού ήδη από την δεκαετία του '80 και τα τελευταία χρόνια δίνεται η δυνατότητα, ιδιαίτερα στη διάρκεια του καλοκαιριού, να παρακολουθήσει κανείς χορευτικές παραστάσεις από συλλόγους και σωματεία σε όλη την Ελλάδα. Συνηθέστερα η παρουσίαση στηρίζεται στη χορευτική εκπροσώπηση των γεωγραφικών περιοχών του ελλαδικού χώρου, συχνά όμως η σύνθεσή της μπορεί να πραγματοποιείται γύρω από έναν θεματικό άξονα όπως είναι η γαμήλια τελετουργία, ο κύκλος του χρόνου, ο μουσικοχορευτικός αυτοσχεδιασμός κ.ά. Η τάση αυτή που ξεκινά στα τέλη της δεκαετίας του '90 με τις παραστάσεις του Λυκείου των Ελληνίδων Αθηνών στο Ωδείο Ηρώδου του Αττικού, δίνει τη δυνατότητα να αναταξινομηθεί το μουσικοχορευτικό υλικό υπό το πρίσμα του θέματος που επιλέγεται κάθε φορά και να δημιουργηθούν πιο ενδιαφέρουσες παραστάσεις που ξεφεύγουν από την παρατακτική παρουσίαση των χορών.

Σε αυτή την κατηγορία εντάσσεται η φετινή παράσταση του Λυκείου των Ελληνίδων Σπάτων, που πραγματοποιήθηκε στις 29 Ιουνίου στο προαύλιο του 1ου Δημοτικού σχολείου Σπάτων, μπροστά στο παλιό μεσοπολεμικό σχολικό κτίριο. Όπως φανερώνει τίτλος της -"Έφκε με το μαντίλι μου..."- που προέρχεται από ένα παραδοσιακό τραγούδι του Καστελόριζου, η παράσταση είχε ως θεματικό άξονα το μαντίλι, ένα αντικείμενο πολύ προσωπικό και γι αυτό ιδιαίτερο και σημαντικό στην παραδοσιακή κοινωνία. Από το πολύτιμο κεφαλομάντιλο μέχρι το μικρό χρηστικό μαντίλι, η πρακτική αλλά και συμβολική του αξία αποτυπώνεται σε πράξεις καθημερινές ή τελετουργικές, αλλά και στον λόγο του δημοτικού τραγουδιού και του παραμυθιού.

Κάθε μία από τις χορευτικές ενότητες που παρουσιάστηκαν αποτύπωνε μία διαφορετική χρήση ή σημασία του μαντιλιού. Το μαντίλι λοιπόν...

...στη φορεσιά

Απαραίτητο εξάρτημα της γυναικείας ένδυσης στο παρελθόν ήταν το μαντίλι του κεφαλιού. Τα καθημερινά μαντίλια ήταν συνήθως απλά, από βαμβακερό ή μάλλινο ύφασμα, τα οποία σε επίσημες περιστάσεις τα αντικαθιστούσαν ή τα κάλυπταν με άλλα από πολυτιμότερο υλικό, μεγαλύτερα και πολυτελέστερα. Πολύ χαρακτηριστικά τέτοια μαντίλια ήταν της Θάσου, του Καστελόριζου, της Ύδρας, της Επισκοπής Νάουσας και πολλά άλλα .

Ως μέρος της γυναικείας ένδυσης ο κεφαλόδεσμος αποτύπωνε την εντοπιότητα, την κοινωνική θέση και κατάσταση, αλλά και τις μεταβολές που πραγματοποιούνταν στο γενικότερο οικονομικό πλαίσιο μιας περιοχής, π.χ αύξηση της ευμάρειας: πιο ακριβά υλικά, ανάπτυξη του εμπορίου: εισαγόμενα υλικά κ.ο.κ. Έφτανε δε στην υπερβολή την ημέρα του γάμου, οπότε εμπλουτιζόταν με μαντίλια χρυσοκέντητα ή ολομέταξα ή κεντημένα και στολιζόταν με κοσμήματα, λουλούδια και άλλα συμβολικά εξαρτήματα.

... σε διαβατήριες τελετουργίες και άλλα έθιμα

Ιδιαίτερη ήταν η χρήση του μαντιλιού σε κάποιες σημαντικές στιγμές της ζωής του ανθρώπου, μεταξύ των οποίων σημαντικότερη ήταν ο γάμος.

Τα προξενιά σε πολλές περιοχές συνοδεύονταν από ένα μαντίλι γεμάτο καρπούς, ενώ με μεγάλα μαντίλια κόκκινα ή άσπρα ή μάλλινα υφαντά, στολισμένα με διάφορα στοιχεία ανάλογα με την περιοχή, φτιάχνονταν τα *φλάμπουρα* του γάμου. Ήταν ένα είδος σημαίας, που τοποθετούνταν στη στέγη του σπιτιού μια εβδομάδα πριν από τον γάμο, για να δηλωθεί η έναρξη της γαμήλιας τελετουργίας. Σε ορισμένες περιοχές μετά το τέλος του μυστηρίου γινόταν ο πρώτος χορός στην αυλή της εκκλησίας με τον κουμπάρο πρώτο να κρατάει το φλάμπουρο.

Σε κάποιες περιοχές η νύφη στολιζόταν με πολλά μαντίλια στο κεφάλι (Καππαδοκία) ή στην ποδιά (Ρουμλούκι), ενώ σχεδόν παντού το πρόσωπό της καλυπτόταν πριν από τον γάμο με ένα μεγάλο κόκκινο ή άσπρο μαντίλι, που το σήκωνε ο κουμπάρος μετά την τελετή. Στο σπίτι του γαμπρού, πριν τη στέψη, η μάνα του θα τον περιέζωνε τρεις φορές με ένα κόκκινο μαντίλι (Κύπρος), ενώ πιασμένη από ένα μαντίλι θα οδηγήσει τη νύφη στην εκκλησία ο κουμπάρος (Δράμα, Κύπρος). Μετά την τελετουργία η νύφη δώριζε μαντίλια στους καλεσμένους, ενώ και οι φίλοι του γαμπρού, οι μπράτιμοι ξεχώριζαν από ένα μαντίλι που τοποθετούσαν στον ώμο τους.

Επίσης σε πολλά έθιμα του ελλαδικού χώρου χρησιμοποιείται το μαντίλι ως βασικό αντικείμενο. Μέχρι τις μέρες μας μπορεί κανείς να παρακολουθήσει το έθιμο στον Άι Γιώργη τον Μαντιλά στο Καστράκι Καλαμπάκας, όπου την ημέρα της εορτής του αγίου οι άντρες της κοινότητας σκαρφαλώνουν στον απόκρημνο βράχο για να αντικαταστήσουν με καινούργια μαντίλια τα παλιά, τα οποία θα τα μοιραστούν 'για το καλό'. Σε ορισμένες μάλιστα περιοχές (Μακεδονία, Κύπρος), θα δούμε έξω από εκκλησιάκια δέντρα που από τα κλαριά τους κρέμονται μαντίλια ή κομμάτια ύφασμα. Πίσω από αυτή την πράξη υπάρχει η αντίληψη ότι φεύγει το κακό από τον άνθρωπο στον οποίο ανήκει το μαντίλι, ενώ συνδέεται έμμεσα και με την επιτευξη της γονιμότητας στη γυναίκα.

...στο δημοτικό τραγούδι

Η πρακτική χρήση του μαντιλιού στη φύλαξη των χρημάτων, χρησιμοποιείται στο τραγούδι για να δοθεί έμφαση στη δύναμη της αγάπης του νέου:

*...έχασα μαντίλι μ' εκατό φλουριά...
...μου 'παν πως το βρήκε μια νοικοκυρά...
...δώσ' μου το μαντίλι, κράτα τα φλουριά...
...-Δε σου το χαρίζω, δε σου το πουλώ...
...μόνο θα το έχω να σε τυραννώ!*

Πρόκειται για ένα εξαιρετικά διαδεδομένο θέμα που εντοπίζουμε σε τραγούδια από την Ήπειρο, τη Θράκη, τη Μακεδονία, την Καππαδοκία, τα παράλια της Μικράς Ασίας και το Αιγαίο!

Ιδιαίτερη σημασία έχει το μαντίλι και στα τραγούδια της ξενιτιάς:

-Γιάννη μου το μαντίλι σου τι το 'χεις λερωμένο;

*-Το λέρωσε η ξενιτιά τα έρημα τα ξένα.
Πέντε ποτάμια το 'πλενα και βάψαν και τα πέντε*

...

*-Τι να σου στείλω ξένε μου αυτού στα ξένα που 'σαι;
Σου στέλνω μήλο σέπεται, κυδώνι μαραζιάζει,
σου στέλνω και το δάκρυ μου σ' ένα φτενό μαντίλι,
το δάκρυ μου είναι καφτερό και καίει το μαντίλι.*

Τραγουδιούνται ακόμη τα μαντίλια τα χρυσοκεντημένα που στολίζουν τα αγαπημένα γυναικεία κεφάλια και πολλές φορές είναι δωρισμένα από τον ερωτευμένο άντρα. Όσο πιο μεγάλη είναι η αγάπη του τόσο πολυτιμότερο περιγράφεται να είναι το μαντίλι, ενώ το κλέψιμο του κεφαλομάντιλου της κόρης εξασφαλίζει την απόκτησή της, μια αντίληψη που ριζώνει στην αρχαιότητα! Ιδιαίτερα θα πρέπει να αναφερθούμε στο τραγούδι του *Μενούση*, όπου ο ισχυρισμός του Ρεσούλ αγά ότι η γυναίκα του Μενούση έπλυνε το μαντίλι του, αποτελεί αιτία για να θανατωθεί από τον άντρα της!

...στον χορό

...και το τσεμπέρι να κρατώ στον κάμπο να χορεύω!

Η χρήση του μαντιλιού στον χορό φτάνει μέχρι τις μέρες μας σχεδόν αναλλοίωτη. Σπάνια ο πρωτοχορευτής ή η πρωτοχορεύτρια θα ξεκινήσει χωρίς ένα μαντίλι στο χέρι, ιδιαίτερα σε περιοχές όπως η κεντρική Μακεδονία. Όμως υπάρχουν και χοροί που στηρίζονται αποκλειστικά στη χρήση μαντιλιών παίρνοντας μια διάσταση σχεδόν τελετουργική, όπως συμβαίνει στον *χορό των μαντιλιών* (Καππαδοκία), στον *συγκαθιστό* (Θράκη), στο *μαντιλούιν* (Κύπρος), στο *χελάκι* (Μεσολόγγι) κ.α. Μία ιδιαίτερη αναφορά θα πρέπει να γίνει στα *αμανέτια*, τα ιερά μαντίλια των αναστενάρηδων, που όλο τον χρόνο φυλάσσονται μαζί με τις εικόνες δεμένα σε κόμπους 'για να κομποδένεται το κακό' και είναι απολύτως απαραίτητα για τη χορευτική διαδικασία του εθίμου.

... σε άλλες εκδηλώσεις

Αναφορές στο μαντίλι και χρήσεις του βρίσκουμε και στα παιδικά λαχνίσματα, στους γλωσσοδέτες, στα παιχνίδια αλλά και στα παραμύθια, με γνωστότερο από όλα εκείνο του *Γιάννη και της Νεράιδας*. Σε αυτό το κλέψιμο του μαντιλιού της νεράιδας την φέρνει στον κόσμο των ανθρώπων, αλλά με την επανάκτησή του ξαναφεύγει τον κόσμο των ξωτικών.

Ένα σταχυολόγημα όλων αυτών των στοιχείων που συνδέονται με το μαντίλι αποτέλεσε τη βάση για τη σύνθεση της παράστασης, στην οποία συμμετείχε το σύνολο των μαθητών και η χορευτική ομάδα του Λυκείου των Ελληνίδων Σπάτων. Τη διδασκαλία των χορών ανέλαβαν ο Γιώργος Κώτσος, η Νάνσυ Χαρμαντά, η Αμάντα Σαρρή και ο Μάριος Κωστάκης που είναι οι μόνιμοι δάσκαλοι του Λυκείου, ενώ ο Γιώργος Κυλάφας δίδαξε τους χορούς της Κρήτης. Στην παράσταση συμμετείχε δεκαμελές μουσικό σχήμα με επικεφαλής τον Γιώργο Κοτσίνη, καθώς και μουσικοί από την Κρήτη. Για τη σύνθεση της παράστασης συνεργάστηκαν ο

Γιώργος Κώτσος -ο οποίος είχε και την ευθύνη για την οργάνωση της παραγωγής- και η Νάνσυ Χαρμαντά.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Δρανδάκης Λ., *Ο αυτοσχεδιασμός στον ελληνικό χορό*, Αθήνα 1993

Ιωάννου Γ., *Παραλογές*, Ερμής, Αθήνα 1989

Λουκάτος Δ., *Εισαγωγή στην ελληνική λαογραφία*, ΜΙΕΤ, Αθήνα 1992

Παπαντωνίου Ι., *Ελληνικές Τοπικές Ενδυμασίες*, ΠΛΙ, Ναύπλιο 1996

Πολίτης Ν., *Δημοτικά τραγούδια - Εκλογαί*, Ιστορική Έρευνα, Αθήνα χ.χ.

Saunier G., *Της Ξενιτιάς*, Ερμής, Αθήνα 1983

ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΚΑ, Τ.1 Πελοποννησιακό Λαογραφικό Ίδρυμα, Ναύπλιο 1978

ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΥΒΟΙΑ

Από την κ. Νινέττα Κοντογεώργη

Στις 15 Νοεμβρίου, ο Σύνδεσμός μας πραγματοποίησε ολοήμερη εκδρομή στην Εύβοια.

Πρώτος σταθμός μας η Αγ. Παρασκευή (πολιούχος της πόλης της Χαλκίδας). Η εκκλησία αποτελεί σημαντικό μνημείο του 5^{ου} ή 6^{ου} αιώνα μ.Χ. Ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης χαρακτηριστικά την περιγράφει στην «Φόνισσα» ως «υψηλό και άκομπο ναό». Ο ναός φέρεται να είναι κτισμένος στα ερείπια αρχαίου ναού αφιερωμένου στον Δία.

Επόμενη στάση η παραλία της Νέας Αρτάκης για καφέ. Εν συνεχεία, επισκεφθήκαμε την Ιερά Μονή Παναγίας Μακρυμάλλης, η οποία χρονολογείται στον 12^ο αιώνα. Το όνομα της προέρχεται μάλλον από τα μακριά μαλλιά δύο μοναχών που βρήκαν την εικόνα και έκτισαν τη μονή. Η Μονή κοσμείται από αξιόλογες τοιχογραφίες και εικόνες στο τέμπλο, καθώς και κειμήλια από το 1796.

Τελικός προορισμός μας ήταν η Στενή Ευβοίας στις παρυφές της Δίρφυς, όπου μπορεί να θαυμάσει κανείς το εξαιρετικό δάσος από πεύκα, πλατάνια, καστανιές, έλατα και δρυς. Η πλατεία είναι γεμάτη με καφετέριες και ταβέρνες, όπου οι μυρωδιές των φημισμένων ψητών δεν άφηναν αδιάφορο κανέναν. Καθίσαμε λοιπόν και εμείς και απολαύσαμε ένα πολύ όμορφο φαγοπότι.

Και μετά, λόγω προχωρημένης ώρας, επιβιβαστήκαμε στο Πούλμαν και επιστρέψαμε στην Αθήνα.

Επιστροφή στο Πούλμαν

Φωτογραφία από τον κ. Στέφανο Προβελέγγιο

Η ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΗ ΕΟΡΤΑΓΟΡΑ ΜΑΣ ΤΟΥ 2015
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΟΡΤΑΓΟΡΑ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ..

Οι φωτογραφίες είναι από τον κ. Derek Philips

Τον οποίο Ευχαριστούμε !

..... ΝΟΣΤΙΜΟΝ ΗΜΑΡ

Του Τάκη Κυριτσόπουλου

Εἴ οπ, Εἴ οπ.....

Μας πλησιάζει η πατρίδα μας,
που χρόνια την ονειρευόμασταν
κάτω από αραιές, φθινοπωρινές ψυχάλες.
Ἄπλετα μας φωτίζουνε το φεγγάρι του γυρισμού
και οι φωτιές στο αραξοβόλι,
που ποτέ μας δεν ανάψαμε.....
Εἴ οπ, Εἴ οπ, τρεις κουπιές ακόμα ταξίδι.....

Εκεί, οι ήχοι κοιμούνται
μέσα στις ίδιες παρτιτούρες.
Εκεί, τα βάρη αδημονούνε
να σηκώσουνε νέους ανδριάντες.
Εκεί, η επαρχία, η φθορά, η εκμηδένιση.
Εκεί, το πρώτο φιλί αποτυπωμένο
απάνω στο φλιτζάνι.
Εκεί, των χαμοθεών τα στέκια.
Εκεί, η ιστορία πίσω από κάθε φράκτη....
Εἴ οπ, Εἴ οπ πέντε κουπιές ακόμα ταξίδι.....

Θα ανταμώνουμε τα βράδια στους ερειπιώνες
Όταν θα κρεμάει το μελτέμι.
Θα ανταλλάζουμε τις ενοχές και τις σιωπές μας
όταν θ' αδειάζει το φεγγάρι.

Και εκεί θα χαράζουμε τις ανηφόρες
Και τις κατηφόρες μας,
τα σήμερα και τα αύριό μας,
φυσώντας τον ήλιο πέρα απ' τους θανάτους,
ώσπου να ζήσουμε σύμφωνα με τα όνειρα μας.
Εἴ οπ, Εἴ οπ, δέκα κουπιές ακόμα ταξίδι...

Βράβευση

Στις Πανελλήνιες Σκακιστικές και Εικαστικές Εκδηλώσεις Επετείου Μνήμης Ολοκαυτώματος στις 5 και 6 Δεκεμβρίου στα Καλάβρυτα, βραβεύτηκε για δεύτερη συνεχή χρονιά ο συμπατριώτης μας Τάκης Κυριτσόπουλος, στην Έκθεση Γελοιογραφίας.

«Πικρές αλήθειες»

Του Νίκου Σαλίβερου

Δίχως δούλους κι' αιχμαλώτους
και εθελοντές πολίτες,
στο κόσμο δε θα είχαμε
τόσων θαυμάτων χτίστες.

Και ο νους δίκαιου πλάστη,
είχε στόχο κάθε θάμα,
τη κοινή χρήση στη πλάση
κι' όχι ατομικό το πράμα.

Η ζωή γλυκό τραγούδι
κι' ό καθείς γι' αυτό παλεύει,
Νεράκι θέλει το λουλούδι,
νά' χει ο Ήλιος να χαϊδεύει.

Και ο πλάστης και ο χτίστης
ίσοι είναι μες τη φύση,
μα ο πλάστης λωποδύτης,
κλείνει στους πολλούς τη βρύση.

Τότε δούλοι κι' αιχμαλώτοι
με εθελοντές πολίτες,
του πολέμου ζώνοντ' όπλα
γίνονται δίκιου οπλίτες.

Αποζητάς

Από τον Δημήτρη Βούκο

Πάει καιρός, η θύμηση που έχει ξεθωριάσει
και δεν καταλαβαίνεις τι... σε κυνηγούν,
τα κύματα που έχουν πια κοπάσει
ή ποιές ανήλεες στιγμές, τη σκέψη οδηγούν....!

Πως τάχα, σα να βρίσκεσαι στου πλοίου τη καμπίνα
κι από τα φινιστρίνια, κλέφτρα ξεγλιστρά
λικνίζοντας, του ήλιου η αχτίνα
να περιτρέχει απ' τη μια, στην άλλη την πλευρά.

Αποζητάς να ξεχαστείς στις ρότας τη ρουτίνα,
στη δόνηση της μηχανής, την απαλή
που μεταφέρεται στη λαμαρίνα.
Στη καμπανιά... καθώς χτυπά της βάρδιας... η διπλή.

Το θόρυβο αποζητάς, από τα ματσακόνια
στο χαλασμό π' ακούγεται, από μακριά,
σφυροκοπούν αδιάκοπα βελόνια
να σπάσει η σκληρή, από τους ναύτες η σκουριά.

Τα ήρεμα νερά, που κατσαρώνει ο Πουνέντες,
καθώς το πρόσωπο δροσίζει, τα μαλλιά
και στέλνει χάρδια πρύμα και κουβέντες
πως τάχατες, λιμάνια σε προσμένουνε παλιά.

Στο σπίτι τώρα κι αν ακούς, προβλέψιμα τους ήχους
κι αν κόντρα πέρα δώθε στέργια τριγυρνάς,
τους τέσσερις κοιτώντας άσπρους τοίχους
ξέρεις... όλα τα σταθερά, σε κάνουν να πονάς....

ΔΙΑΔΟΡΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Επιμέλεια κ. Ελένης Χατζίρη

Το ανώτατο βραβείο πολιτιστικής κληρονομιάς της Ευρωπαϊκής Ένωσης EUROPA NOSTRA στην κατηγορία «Έρευνα & Ψηφιοποίηση καταγραφή και διάσωση κτηρίων απaráμιλλης αρχιτεκτονικής αξίας στη Σύρο, απενεμήθη στον εμπνευστή και δημιουργό του HER MES project κ. Παύλο Χατζηγεωργίου, ο οποίος υπηρετεί στην Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου μας.

Τον Οκτώβρη του 2015 στον Ι.Ν. Ταξιάρχη του νησιού μας τελέσθηκε δοξολογία για την γενοκτονία των Ελλήνων της Μ. Ασίας.

Τον Αντιπεριφερειάρχη κ. Γ. Λεονταρίτη και τον Δήμαρχο κ. Γεώργιο Μαραγκό επισκέφθηκε ο Αμερικάνος Πρέσβης, πραγματοποιώντας ολιγοήμερη επίσκεψη στο νησί μας.

Τον Οκτώβρη του 2015 πραγματοποιήθηκε στο θέατρο ΑΠΟΛΛΩΝ εκδήλωση μνήμης την καταστροφή της Σμύρνης, παρουσιάστηκε και το βιβλίο του συγγραφέα δημοσιογράφου Γιάννη Ρουσσουνέλου με τίτλο «Το άστρο που έσβησε στη Σμύρνη», αναφερόμενο στον εθνομάρτυρα Χρυσόστομο Σμύρνης, ο οποίος μάλιστα είναι προστάτης Άγιος του Συλλόγου. Ο ίδιος ο συγγραφέας είπε ότι έγραψε αυτό το παραμύθι όχι για να κοιμίζει παιδιά αλλά για να ξυπνάει συνειδήσεις.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Επιμέλεια κ. Ελένης Χατζίρη

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

Ιωάννης Παπουτσάς, Χημικός Μηχανικός ΕΜΠ, υιός του Στέλιου Παπουτσά απέκτησε «Μάστερ στην Διοίκηση Επιχειρήσεων» του ALBA: GRADUATE BUSINESS SCHOOL, με περαιτέρω συναφές Πρόγραμμα στο Πανεπιστήμιο του Σαν Ντιέγκο Καλιφόρνιας της Αμερικής, όπου και αρίστευσε.

Η Στέλλα, κόρη Ηλία Σκευοφύλακα και εγγονή του Γρηγόρη Σκευοφύλακα εισήχθη στο Πανεπιστήμιο Αθηνών στη Φαρμακευτική Σχολή.

Ο Γρηγόρης Σκευοφύλακας του Ηλία και εγγονός του Γρηγόρη εισήχθη στην Πολυτεχνική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας στο Τμήμα Μηχανολογίας, Μηχανικών.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Το ζεύγος Χρήστου και Μαρίας Μπελτσεμίδη απέκτησαν στις 5/12 αγοράκι, είναι εγγονάκι του μέλους μας Γιώργου Μπελτσεμίδη.

ΠΕΝΘΗ

Απεβίωσε στη Τήνο η Βαρβάρα Γερανάκη το γένος Λέστου

Απεβίωσε στη Σύρο η Γεωργία Φωτεινού, το γένος Δουζίνα, αδελφή μέλους μας και ξαδέλφη Α. Γαβιώτη.

Απεβίωσε στη Σύρο 1/10/15 ο Ανδρέα Πασάς του Ραφαήλ.

Απεβίωσε και ετάφη στη Σύρο στις 9/10/15 η Κατίγκω Σίμωση.

Απεβίωσε στη Σύρο ο Φαντόπουλος Σίμος, πλοίαρχος Εμπορικού Ναυτικού (πληροφορίες από την κ. Ρίτα Παπαφίγκου)

Απεβίωσε στη Σύρο τον Οκτώβρη 2015 ο Κώστας Κουλούρας, συνταξιούχος Ε.Ν. και ζωγράφος (αδελφός Μπάμπη Κουλούρα).

Απεβίωσε στις 5/10/15 στη Θεσσαλονίκη ο Μάρκος Δάσκος, ο οποίος διετέλεσε Δήμαρχος Άνω Σύρου από το 1972 έως 1982.

Απεβίωσε στις 26/10/15 η Ουρανία Κονταξή.

Απεβίωσε στις 28/10/15 στη Σύρο η Τέτα Βαγενά το γένος Ρούσου Ισιδ. Υπάλληλος Ι.Κ.Α. και συνάδελφός μου.

Απεβίωσε στις 30/11/15 το μέλος μας Βαρζελιώτης Δημήτριος και ετάφη στη Καλλιθέα (ήτανε πατέρας δύο θυγατέρων και μελών μας).

Απεβίωσε στην Αθήνα και ετάφη στη Σύρο στις 10/12/15 ο Τσουκάτος Μαρίνος.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Σας γνωρίζουμε τον Αριθμό Λογαριασμού μας
στην **Alpha Bank 238 0020 0100 0044**
IBAN GR79 0140 2380 2380 0200 1000 044
για όσους επιθυμούν να καταθέσουν μια δωρεά
ή να πληρώσουν την συνδρομή τους

ΕΝΟΙΚΙΑΣΗ

Το Φιλανθρωπικό Ίδρυμα «Η ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΚΑΣΙΩΝ» ενοικιάζει τα ακόλουθα τρία
(3) διαμερίσματα και χώρο στάθμευσης στην πολυκατοικία που βρίσκεται στην
Ερμούπολη Σύρου στην οδό Ποσειδώνος 2 περιοχή Βαπόρια.

Διαμέρισμα	Εμβαδόν	Τιμή Εκκίνησης
------------	---------	----------------

α) Ισόγειος χώρος στάθμευσης	55,70 τ.μ.	200,00€
------------------------------	------------	---------

B' ορόφου	117,31 τ.μ.	520,00€
-----------	-------------	---------

B' ορόφου	117,31 τ.μ.	580,00€
-----------	-------------	---------

Γ' ορόφου	173,51τ.μ.	900,00€
-----------	------------	---------

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνούν κατά τις εργάσιμες ημέρες και ώρες
με τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Ιδρύματος στην Σύρο κ. Νικήτα Γρυπάρη τη.
22810-81695 καθώς επίσης και με τα Γραφεία του Ιδρύματος στην Αθήνα στα
τηλ. 210-3242952 & 210-3244246-280

Σας πληροφορούμε ότι ο συμπατριώτης και Μέλος μας κ. Σταμάτης Λίνας
του Χρήστου, Συμβολαιογράφος, εγκαταστάθηκε πρόσφατα στην Αθήνα και
το Γραφείο του είναι επί της οδού Νικηταρά 2-4 με τηλέφωνα 2103300434
και 697 9928615.

Επίσης ο συμπατριώτης και Μέλος μας κ. Κώστας Πατριαρχόπουλος άνοιξε
εστιατόριο «IKI SOUSI LOUNGE» στην οδό Κηφισίας 176 –Αθήνα 11524 –
Τηλέφωνα 210 6771165 και 697 7650032.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ευχαρίστως το Περιοδικό του Συνδέσμου φιλοξενεί συνεργασίες μελών και
φίλων, κυρίως που αφορούν τη Σύρο και το Σύνδεσμο Συριανών, που θα
αποστέλλονται από εσάς. Παρακαλούμε, εάν είναι δυνατόν, τα κείμενα σας
να στέλνονται σε Ηλεκτρονική μορφή και να συνοδεύονται από
φωτογραφικό υλικό, εφόσον υπάρχει, στη Διεύθυνση του Συνδέσμου
nisosyros@gmail.com

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Για όσους από τα Μέλη ή και Φίλους μας δεν έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο και δεν έχουν τη δυνατότητα να διαβάζουν το Περιοδικό μας, φροντίσαμε και επιτύχαμε μια πολύ λογική τιμή ώστε να μπορούν να το παραγγέλλουν και να το παίρνουν, εφόσον επιθυμούν, στη διεύθυνση τους ταχυδρομικώς. Η συνολική τιμή κάθε τεύχους θα είναι 5,00 Ευρώ συμπεριλαμβανομένων και των ταχυδρομικών εξόδων, με την προϋπόθεση ότι θα παραγγείλλουν και τα τέσσερα τεύχη για το έτος 2016, με την ακόλουθη διαδικασία:-

Θα καταθέσουν στον Λογαριασμό του Συνδέσμου στην Alpha Bank Αριθ. Λογαριασμού **238 0020 0100 0044**

ή IBAN **GR79 0140 2380 2380 0200 1000 044** προκαταβολικά, το συνολικό πόσον των 20,00 Ευρώ (για τα τέσσερα τεύχη) αναφέροντας το Όνομα των και ότι η κατάθεση πρόκειται για το Περιοδικό.

Σημειώσετε ότι με αυτή τη διαδικασία επιτύχαμε την τιμή που αναφέρουμε. Θεωρούμε ότι αυτός ο τρόπος είναι ο καλύτερος για την εξυπηρέτηση των Μελών και Φίλων μας και κυρίως αυτών που δεν έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο μεν, αλλά και θεωρούν προτιμότερο να το διαβάζουν στην έντυπη μορφή.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΣΥΡΙΑΝΩΝ 2016

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2016

10-01-2016 Κυριακή 11.00 π.μ.: Άτυπη Γενική Συνέλευση στην αίθουσα μας. Στη συνέχεια στις 5:30 μ.μ. θα δοθεί τσάι.
Τιμή 10€ το άτομο.

17-01-2016 Κυριακή 1100 π.μ : Τακτική Γενική Συνέλευση στην αίθουσά μας.
Κοπή πίττας- ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΕΣ –Ανάδειξη Νέου Δ.Σ.

22/01/16 Παρασκευή 19:00 Κοπή πίττας στην αίθουσα μας της Εταιρείας Κυκλαδικών Μελετών.

30/01/16 Σαββάτο 09:00 – έως 15:00 Συνεδρίαση – Γενική Συνέλευση – Κόψιμο πίττας των Ερασιτεχνικών Θιάσων Αιγαίου.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2016

03/02/2016 Τετάρτη 18:30: στην αίθουσα μας, Διάλεξη και Παρουσίαση βιβλίου, από την κ. Ελπίδα Πρίντεζη – Καμπέλη, Σχολική Σύμβουλος 46^{ης} και 48^{ης} περιφέρειας, με θέμα «Ιστορία της Εκπαίδευσης στη Σύρο τον 17^ο – 19^ο αιώνα.

14-02-2016 Κυριακή απόγευμα: 6:30-10:00 μ.μ.: Συνεστίαση-Μεζεδάκι-Κρασάκι στην αίθουσά μας. Τιμή 15 € το άτομο.

Πιθανές διαλέξεις εντός Μαρτίου πατέρα Μ .Ζαχαρόπουλου και ιατρού Δ. Σιδερή.

ΜΑΡΤΙΟΣ 2016

03-03-2016 Πέμπτη: 9.00μ.μ. Τσικνοπέμπτη, θα γίνει αποκριάτικη Συνεστίαση στην αίθουσά μας με μουσική και χορό. Τιμή 25 Ευρώ το άτομο.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2016

01-04-2016 Παρασκευή από: Γ' Χαιρετισμοί, επίσκεψη, Ακολουθία Χαιρετισμών στην Ιερά Μονή, Εισόδια Θεοτόκου - Ωρωπός για παρακολούθηση των χαιρετισμών – Μετάβαση με πούλμαν. Τιμή το άτομο 10 Ευρώ

10-04-2016 Κυριακή: Πασχαλινή Εορταγορά, θα δοθεί τσάι στην αίθουσά μας στις 5:30 μ.μ. Τιμή 10 € το άτομο.

ΜΑΙΟΣ 2016

08-05-2016 Κυριακή του Θωμά: Θρησκευτική Εορτή Συνδέσμου στον Ι.Ν. Αναστάσεως Σύρου.

27-28-29/5/2016: (πιθανή ημερομηνία) τριήμερη εκδρομή Μελών και Φίλων του Συνδέσμου.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2016

17-8-2016: Καλοκαιρινή συνεστίαση στην Σύρο.

Σημείωση:

Για τυχών αλλαγές του προγράμματος ή και υπενθυμίσεις θα το ανακοινώνουμε έγκαιρα στη Ιστοσελίδα μας και θα σας ενημερώνουμε με Μείλ.

